

Etelä-Savon aluetalouskatsaus 2013

HANNA KAUTIAINEN | ANNE KOKKONEN (TOIM.)

Etelä-Savon aluetalouskatsaus 2013

HANNA KAUTIAINEN

ANNE KOKKONEN (TOIM.)

RAPORTEJA 84 | 2013

ETELÄ-SAVON ALUETALOUSKATSAUS 2013

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Hanna Kautiainen, Anne Kokkonen

Kansikuva: Station MIR

ISBN (PDF) 978-952-257-856-3

ISSN-L 2242-2846

ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854

URN:ISBN: 978-952-257-856-3

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

Johdanto	2
Väestön, työllisyyden ja kuntatalouden viimeaikaisia kehityspiirteitä Etelä-Savossa	3
Muuttotappio jäi edellisvuotta pienemmäksi vuonna 2012.....	3
Työttömyyden kasvu maakunnassa jatkui	3
Kuntien talouden tila säilyi edellisvuoden tasolla	4
Etelä-Savon talouden kasvu hidastui vuonna 2012	5
Teollisuuden kasvu laantunut	8
Vienti kehittyi positiivisesti.....	9
Maakunnan elintarviketeollisuus pienimuotoista, mutta monipuolista	9
Teollisuustoimialojen taulukot.....	10
Alueella vahvaa Cleantech-osaamista	12
Rakentamisessa alavireistä kehitystä	14
Kaupan alan kasvu taittui	14
Palvelualoilla valopilkkuja	16
Liike-elämän palvelut kasvussa myös Etelä-Savossa.....	17
Palvelutoimialojen taulukot	18
Maakunnan matkailuala kasvaa ja kehittyy	21
Yksityisissä sosiaali- ja terveyspalveluissa hyvää kasvua	22
Seutukunnat	23
Seutukuntien taulukot	24
Lähteet	26
Liitteet	27

Kuva: Anne Kokkonen

Johdanto

Etelä-Savon aluetaloustarkastus 2013 esittelee maakunnan tilaa ja viimeaikaista kehitystä. Tarkastus on yksi työkaluista maakunnan kehityksen seurannassa ja tulevaisuuden ennakkoinnissa. Vuosittain laadittavan tarkastuksen teossa on hyödynnetty viimeisimpiä saatavilla olevia tilastoaineistoja. Keskeisen osan tarkastuksesta muodostavat Tilastokeskukselta hankitut yritysten liikevaihdon, viennin ja henkilöstömäärän kehitystä kuvaavat indeksisarjat Etelä-Savon maakunnan kannalta keskeisiltä toimialoilta ja yritysryhmistä. Tiedot yltyvät vuoden 2013 maaliskuulle.

Tarkastuksessa käsiteltävät päätoimialat ovat teollisuus, rakentaminen, kauppa ja palvelut. Lisäksi tiettyjä teollisuuden ja palvelujen alatoimialoja tarkastellaan tarkemmin. Teollisuuden alatoimialoista mukana ovat saha- ja puutuoteteollisuus, teknologiateollisuus sekä elintarviketeollisuus. Käsiteltäviä palvelutoimialoja ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, majoitus- ja ravitse-

mispalvelut, hallinto- ja tukipalvelut, ammatilliset, teolliset ja tekniset palvelut, kuljetus ja varastointi sekä informaatio ja viestintä. Tarkastuksen liitteissä 3 ja 4 avataan tarkemmin aineistossa käytettyjä käsitteitä sekä toimialaluokitusta tarkastuksessa käytettyjen toimialojen osalta. Maakuntatasoisen tiedon ohella tarkastuksessa tarkastellaan myös Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan seutukuntien henkilöstömäärän ja liikevaihdon kehitystä.

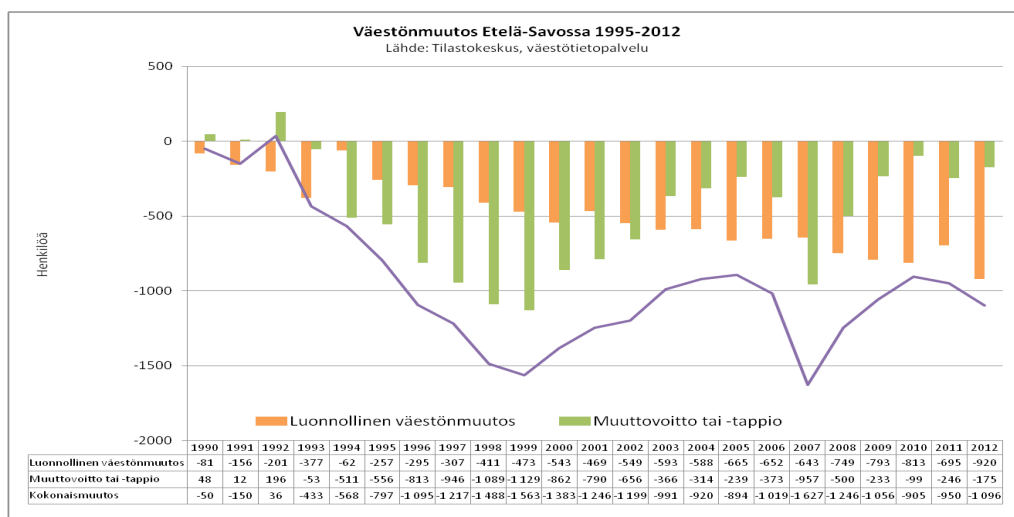
Etelä-Savon aluetaloustarkastus 2013 on laadittu ELY-keskuksen TENHO-hankkeen ennakkointiosiossa. Tarkastuksen ovat koonneet ennakkointiasiantuntijat Hanna Kautiainen ja Anne Kokkonen. Heidän lisäksi tekstien laatimiseen ovat osallistuneet Merja Toijonen Etelä-Savon ELY-keskuksesta sekä Markku Aholainen Etelä-Savon maakuntaliitosta (kuntien talouden tila s.4).

Väestön, työllisyyden ja kuntatalouden viimeaikaisia kehityspiirteitä Etelä-Savossa

Muuttotappio jäi edellisvuotta pienemmäksi vuonna 2012

Etelä-Savon väestö on Suomen ikääntyneintä mikä pitkälti selittää maakunnan luonnollisen väestönmuutoksen, eli syntyneiden ja kuolleiden erotuksen, jo pitkään jatkunutta tappiollisuutta. Ikärakennetta vinouttaa samalla myös nuorten poismuutto alueelta koulutuksen ja työpaikkojen perässä. Vuonna 2012 Etelä-Savon luonnollinen väestönmuutos jäi runsaat 900 henkilöä miinukselle kun edellisvuonna määrä

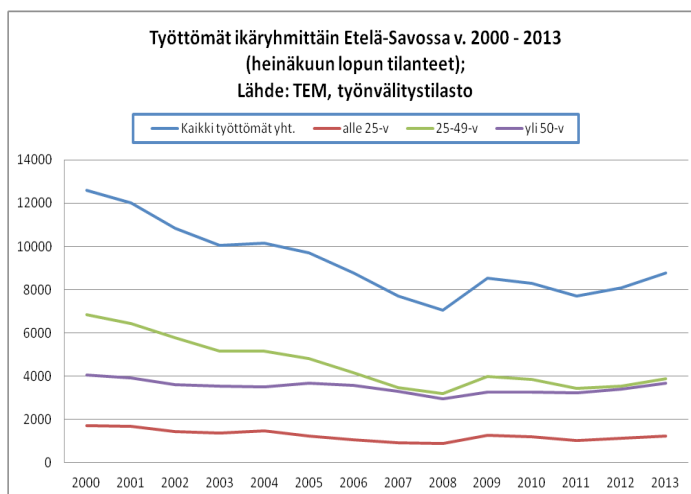
oli hieman alle 700. Muuttoliike on sen sijaan kehittynyt viime vuosina myönteisemmin eli muuttotappio on pienentynyt merkittävästi. Vuonna 2012 muuttotappio oli 175 henkilöä, mikä on 71 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna. Kokonaisuudessaan Etelä-Savon asukasmäärä laski vuonna 2012 1096 henkilöllä.

Työttömyyden kasvu maakunnassa jatkui

Etelä-Savon työttömien määrä on jatkanut kasvuaan vuonna 2013. Maakunnassa oli heinäkuussa noin 8800 työtöntä, mikä on 700 henkilöä enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajanakohtana. Kaikkiaan maakunnassa on työttömiä runsaat 1700 henkilöä enemmän kuin taantumaa edeltävänä vuonna 2008.

Työttömien määrä on kasvanut kaikissa ikäryhmissä. Prosentuaalisesti suurin muutos vuoden 2013 heinäkuussa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli 25-49-vuotiaiden ryhmässä (+8,8 %), jossa on myös ikäryhmistä eniten työttömiä (3882 henkilöä). Pienin muutos oli taas yli 50-vuotiaiden ryhmässä (+7,1 %), jossa työttömänä oli kaikkiaan 3676 henkilöä. Nuorten työttömien määrä kasvoi edellisvuodesta 8 prosenttia (yht. 1229 henkilöä).

Kuntien talouden tila säilyi edellisvuoden tasolla

Etelä-Savon kuntien talouden tila vuoden 2012 tilinpäätösten tietojen perusteella säilyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Verotulojen vaatimaton kehitys on kiristänyt kuntataloutta merkittävästi. Arviot vuoden 2013 kuntien talouden kehityksestä vievät Etelä-Savon kuntataloutta entisestään ahtaammalle. Ilman kunnallisverojen korotusta monikaan kunta ei selviä lähivuosista. Samoin menokehityksen kasvuvauhti tulisi saada pysähtymään.

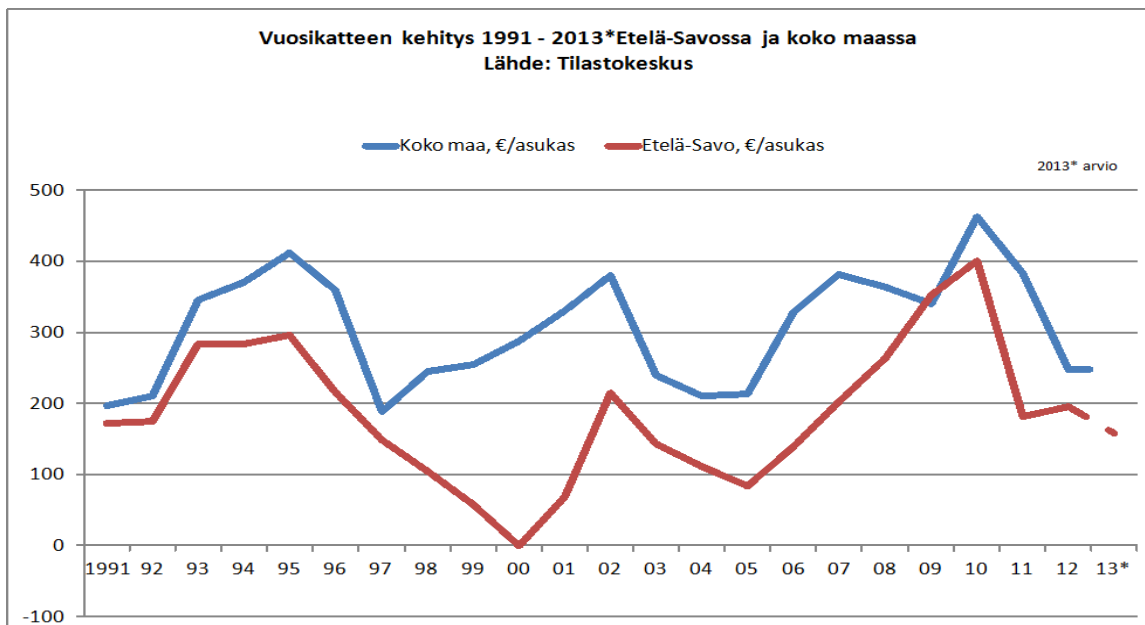
Vuonna 2012 toimintatuotot kasvoivat 243 milj. euroon (+9,5%) ja toimintakulut noin 1040 milj. euroon (+4,4%). Verotuloja kertyi 470 milj. euroa (+1,0 %) ja valtionosuuksia 345 milj. euroa (+ 5,5 %). Käyttötulot (toimintatuotot+verotulot+valtionosuudet) kasvoivat siten 1058 milj. euroon (+1,7%).

Vuonna 2012 Etelä-Savon kuntien vuosikate oli 195 euroa asukasta kohti, kun se edellisenä vuonna oli 181 euroa asukasta kohti. Koko maan kuntien vuosikate heikkeni 384 eurosta 249 euroon asukasta kohti.

Etelä-Savon kuntien talouden kertynyt ylijäämä on 165 euroa asukasta kohti, kun se edellisenä vuonna oli 193 euroa asukasta kohti.

Etelä-Savon kuntien talouden näkymät ovat lähivuosina erittäin haasteelliset. Väestön ikääntymisestä johtuva voimakas palvelujen kysynnän määrän kasvu, työllisyyskehitys ja siitä seuraava verotulojen kehitys vaikuttavat merkittävästi kuntien talouden tulevaisuuteen. Julkisen talouden tasapainottaminen kuntien valtionosuuksien kautta on Etelä-Savon kuntien talouden kannalta erityinen uhka.

Etelä-Savon osalta valmisteilla olevan kuntarakenneuudistuksen vaikutus ei oleellisesti paranna kuntien talouden tilannetta. Uudistuksen suurin merkitys tulisi-kin olemaan sirpaloituneen palvelurakenteen kokoaminen vahvempien kuntien vastuulle. Ratkaisevaa on, miten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelyt saadaan toimiviksi niin, että lisääntyvään palvelujen kysyntään pystytään vastaamaan.

Etelä-Savon talouden kasvu hidastui vuonna 2012

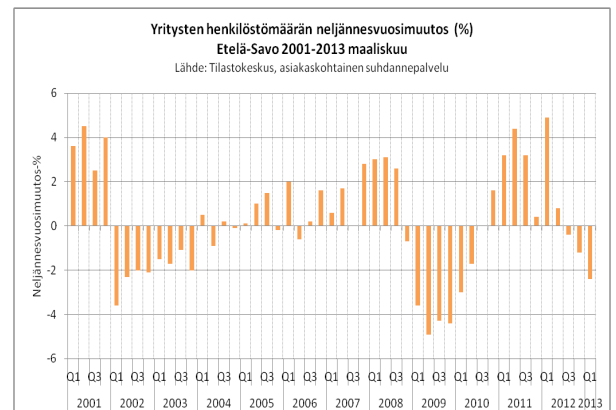
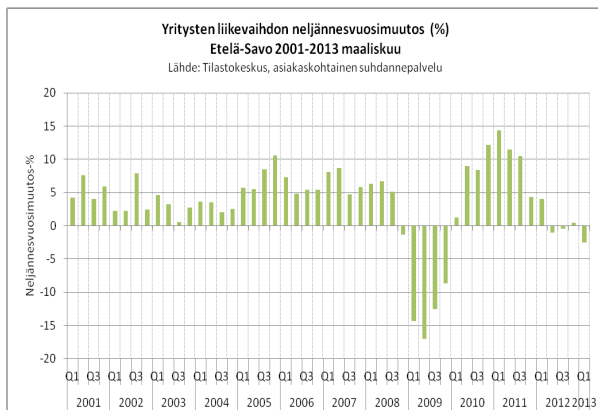
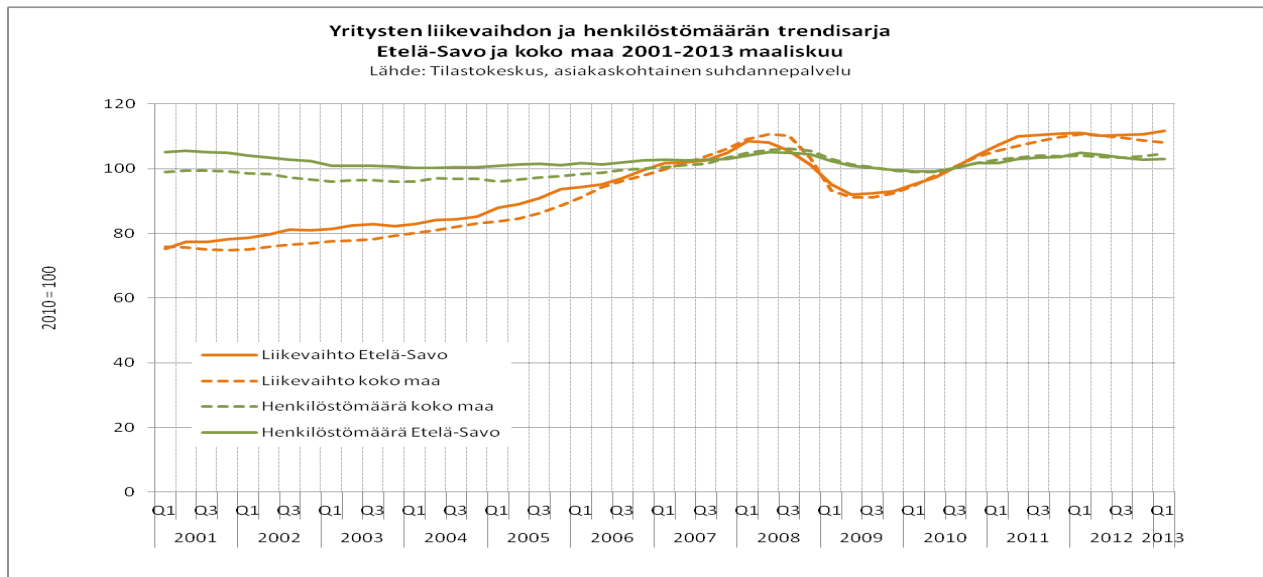
Etelä-Savon yritysten kasvu on hidastunut taantuman jälkeisen positiivisen kehityksen jälkeen. Vuoden 2012 kasvu jäi edellisvuoteen nähden vaatimattomammaksi. Liikevaihdossa ja henkilöstömäärässä yletyttiin kuitenkin vielä vuositasolla plussan puolelle noudattaen koko maan varsin tasaista trendiä.

Liikevaihdon osalta Etelä-Savon talous kehittyi vuonna 2012 hitaasti: vuositasolla päästiin juuri ja juuri plussalle kasvuprosentin ollessa 0,6. Edellisvuoden vahvoista kasvuluvuista jäätiin jo vuoden ensimmäisestä neljänneksestä lähtien. Loppuvuodesta prosentit pysyttelivät hyvin lähellä nollaa. (Neljännesvuosimuutokset 4%, -1%, -0,5%, 0,4%). Heikohko kehitys jatkui myös 2013 alkuvuodesta kasvun ollessa -2,5% (vertailuluku koko maan tasolla -4,3%).

Yritysten henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2012 yhdellä prosentilla. Neljännesvuosittain tarkasteltuna

henkilöstömäärän kehitys oli lievästi laskusuuntaista vuoden loppulle tultaessa. (Neljännesvuosimuutokset 4,9%, 0,8%, -0,4%, -1,2%). Myös vuoden 2013 ensimmäinen neljännes alkoi miinusmerkkisenä (-2,4%).

Kaikki toimialat (tol A-X)	
Toimipaikkoja 10 675 kpl	
Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	5 120 149
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	0,6
Yritysten henkilöstömäärä 2011	34 621
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	148

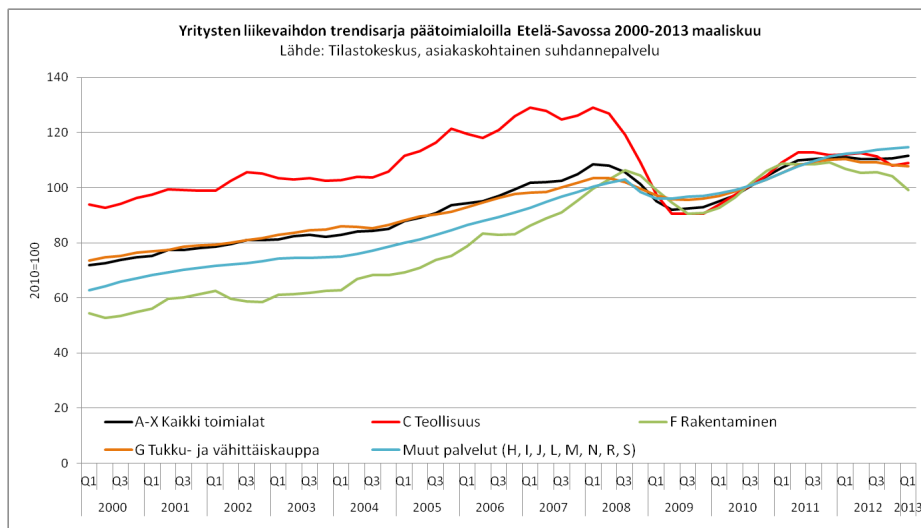
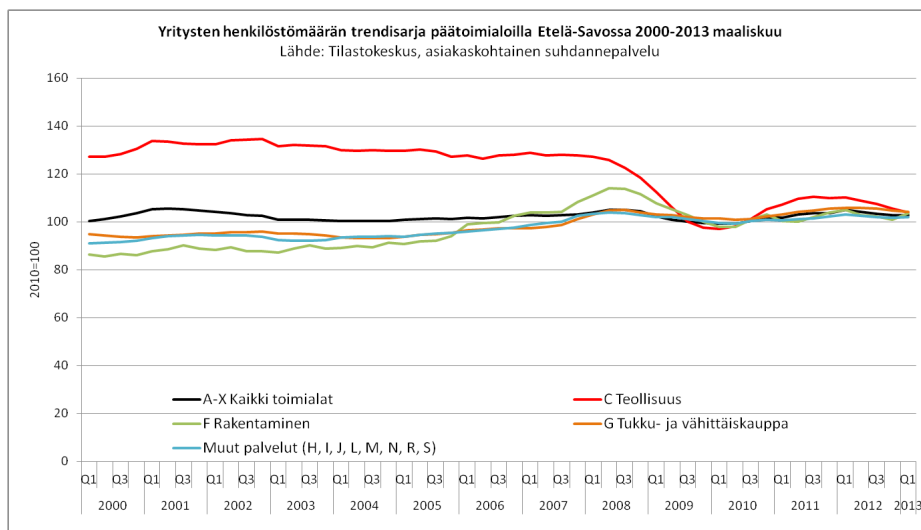
Toimialoittain tarkasteltuna parhaiten vuonna 2012 kehittyivät edellisvuoden tavoin palvelut. Palvelualojen liikevaihdossa tavoitettiin lähes kuuden prosentin kasvu (koko maassa 3,8%). Henkilöstömäärä ei kehittynyt aivan yhtä suotuisasti ja kasvua syntyi yhden prosentin verran. Myönteisimmin palveluista kehittyivät matkailu ja liike-elämän palvelut.

Palveluiden osuus yritysten toimipaikkojen liikevaihdosta Etelä-Savossa vastaa noin viidennestä ja henkilöstöstä jopa vajaata kolmannesta. Tarkempi kuva yritysten liikevaihdon ja henkilöstön jakautumisesta toimialoittain löytyy liitteestä 1.

Palveluiden ohella päätoimialoista vain kaupanalalla jäätii liikevaihdossa vuonna 2012 plussan puolelle. Kasvu, 0,9 prosenttia jäi kuitenkin edellisvuoteen (+7,5 %) sekä koko maan kasvuun (2 prosenttia) nähden heikommaksi. Alkuvuonna 2013 liikevaihdossa sukellettiin 6,5 prosenttia miinukselle. Kaupan henkilöstömäärä kasvoi Etelä-Savossa vuoden 2012 aikana 1,6 prosenttia ja supistui saman verran vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä.

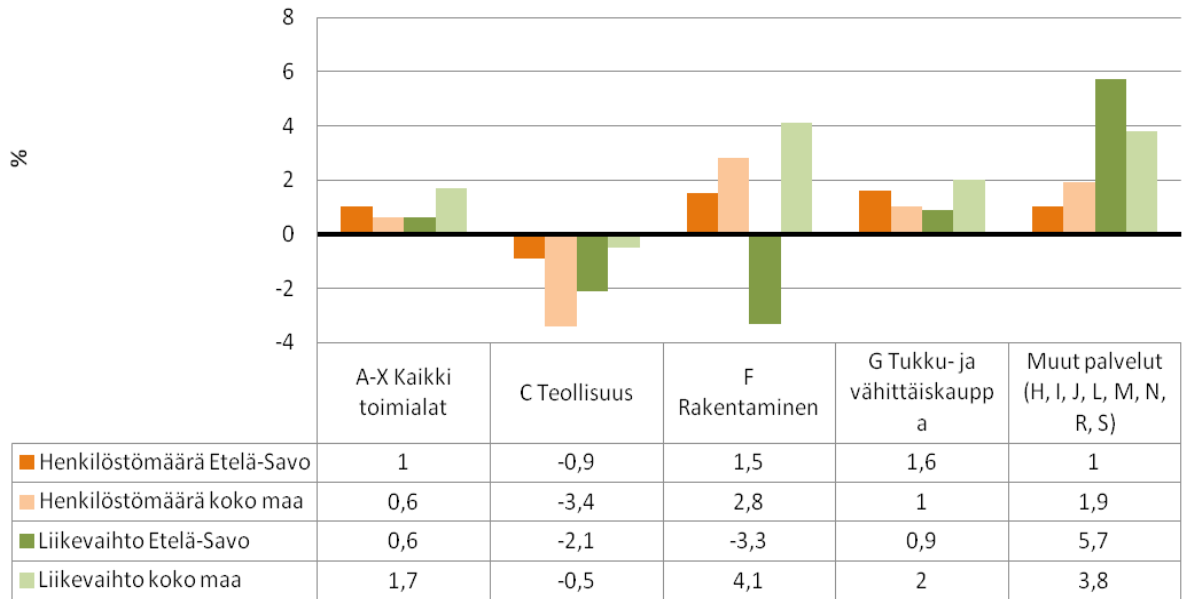
Teollisuudessa vuosi 2012 jäi niin liikevaihdon (-2,1 %) kuin henkilöstömääränkin (-0,9 %) kehityksen osalta miinusmerkkiseksi. Neljännesvuosien kasvuprosentit synkenivät molempien osalta loppuvuotta kohti ja pysyttelivät pakkasella myös vuoden 2013 alussa. Tästä huolimatta teollisuuden viimeisimmissä tiedoissa on nähtävissä myös myönteistä kehitystä. Esimerkiksi ympäristöalan yritysryhmässä (joka pitää valmistuksen ohella sisällään myös palveluliiketoimintaa) sekä liikevaihto (+12,5 %) että henkilöstömäärä (1,7%) kasvoivat vuoden 2012 aikana. Myös puutuote- ja elintarviketeollisuudessa paitsi viennin myös liikevaihdon kasvulukemat näyttävät erityisesti alkuvuoden osalta varsin lupaavilta.

Myös rakentamisessa vuoden 2012 jäi kehitys jäi edellisvuoteen nähden heikoksi. Kun liikevaihdossa tavoitettiin vielä edeltävänä vuonna 11,6 prosentin kasvulukevat, oli vuoden 2012 kasvulukema 3,3 prosenttia miinuksella. Henkilöstömäärän kasvussa (1,5 prosenttia) yllettiin vielä edellisvuoden tasolle.

Päätoimialojen kasvuprosentit vuonna 2012 Etelä-Savossa ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuva: ELVI - ELY-keskuksen viestintäpalvelut

Kuva: Station MIR

Teollisuuden kasvu laantunut

Tässä luvussa käsitellään koko Etelä-Savon teollisuuden (tol C) kehityksen lisäksi erikseen saha- ja puutuoteteollisuuden (tol 16), teknologiateollisuuden (tol 24-30) sekä elintarviketeollisuuden (tol 10) toimialojen kehitystä. Lisäksi tarkastellaan erikseen määriteltäjä ympäristöallla sekä komposiitit ja pinnoitteet -sektorilla toimivia yritysryhmiä.

Maakunnan teollisuuden vuoden 2009 taantuman jälkeinen noususuhdanne kääntyi laskusuuntaiseksi vuonna 2012. Liikevaihdolla mitattuna teollisuustoimialan muutos vuodentakaiseen oli Etelä-Savossa -2,1 prosenttia ja henkilöstömäärällä mitattuna -0,9 prosenttia. Teollisuuden liikevaihdon trendi maakunnassa on kuitenkin noussut koko maan keskimääräisen kehitystrendin yläpuolelle. Teollisuuden päätoimialaa ja edellä mainittuja alatoimialoja koskevat liikevaihtoa, henkilöstömäärää ja vientiä kuvaavat taulukot ja kuvat on koottu seuraavalle aukeamalle.

Erityisesti maakunnan teknologiateollisuuden (tol 24-30) yritysten tilanne on muuttunut haasteelliseksi. Alan liikevaihto väheni vuonna 2012 2,9 prosenttia edellisvuodesta. Kuluvin vuoden tammi-maaliskuussa kehitys jatkui alavireisenä liikevaihdon laskettua 14,1 prosenttia vuoden 2012 vastaavista kuukausista. Toimialan henkilöstömäärä oli vuonna 2012 1,3 prosenttia alhaisempi kuin edellisvuonna. Myös henkilötövuodet jatkoivat vähenemistään kuluvin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä.

Sahatavaran ja puutuotteiden valmistuksen (tol 16) toimialan liikevaihto jäi Etelä-Savossa vuonna 2012 0,5 prosenttia edellisvuotta pienemmäksi. Kehitys kääntyi kuitenkin positiiviseksi kuluvin vuoden alussa, kun liikevaihto kasvoi tammi-maaliskuussa 13,5 prosenttia vuoden 2012 vastaavaan neljännekseen nähden. Vuositasolla toimialalla tehtyjen henkilötövuosien määrä väheni 3 prosenttia vuodesta 2011 ja pysyi laskusuuntaisena myös vuoden 2013 puolelle tultaessa.

Vienti kehittyi positiivisesti

Koko teollisuustoimialan vienti kasvoi Etelä-Savossa vuonna 2012 kaikkiaan 1,9 prosenttia edellisvuoteen nähden. Sahatavaran ja puutuotteiden viennin osalta päästiin vuositasolla 1,6 prosentin kasvuun ja teknologiateollisuudessa 15 prosentin kasvuun. Alkuvuonna 2013 sahatavara- ja puutuotteiden vienti jatkoi kasvuaan, sen sijaan teknologiateollisuuden vienti kääntyi laskuun.

Eteläsavolaisten yritysten kansainvälistymisen tilaa selvitettiin kesän 2013 aikana kyselyllä ja puhelinhaastatteluina. Kyselyn kohdejoukkona oli 370 yritystä: maakunnan tunnettuja vientiyrityksiä sekä vientipotentiaalia omaavia yrityksiä. Selvityksestä käy ilmi, että Etelä-Savossa on kaikkiaan yli 200 vientiyritystä ja suurimmat vientimaat ovat Ruotsi, Venäjä ja Saksa. Maakunnan viennin osuus Suomen kokonaisviennistä jäi vuonna 2011 alle prosenttiin. (Etelä-Savon yritysten kansainvälistymisen tila 2012).

Maakunnan viennin näkymät ovat selvityksen mukaan hyvät. Kyselyyn vastanneet yritykset olivat optimistisia viennin lisääntymisen ja uusien vientimaiden suhteen. Suurin osa kyselyyn vastanneista yrityksistä arvioi viennin kasvavan tulevien kolmen vuoden aikana. Lisäksi yli puolet vastanneista suunnitteli aloittavansa vientitoimintaa kokonaan uusiin maihin. (Etelä-Savon yritysten kansainvälistymisen tila 2012).

Etelä-Savon top 6 vientimaat 2012	
1.	Ruotsi
2.	Venäjä
3.	Saksa
4.	Viro
5.	Norja
6.	Iso-Britannia

(Etelä-Savon yritysten kansainvälistymisen tila 2012.)

Maakunnan elintarviketeollisuus pienimuotoista, mutta monipuolista

Elintarvikkeiden valmistuksen (tol 10) liikevaihto putosi Etelä-Savossa vuositasolla 4 prosenttia vuonna 2012. Viennissä koko vuonna kasvua kertyi jopa 123,3 prosenttia vuodesta 2011. Kuluvin vuoden puolelta vienti jatkoi vahvaa kasvua ollen 112,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Elintarvikkeiden valmistuksen liikevaihdon ja viennin ajoin hyvinkin ristiriitaista kehitystä kannattaa tarkastella kuitenkin kriittisesti, sillä Etelä-Savossa toimialan vienti on euromääräisesti huomattavasti vähäisempää kuin kotimaan liikevaihto. Rakennetietojen mukaan vuonna 2011 toimialan koko liikevaihto oli 106 562 900 € ja tästä vientiä oli 1 424 780 €. Viennin osuus oli siis vain 1,3 prosenttia Etelä-Savon elintarvikkeiden valmistuksen koko liikevaihdosta.

Elintarvikkeiden valmistuksen henkilöstömäärä kääntyi noususuuntaiseksi vuonna 2012, vuositasolla kasvua kertyi 9,2 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä Etelä-Savon elintarvikkeiden valmistuksen henkilöstömäärä jatkoi kasvuaan ollen 2,4 prosenttia vuotta aiemmasta.

Elintarviketeollisuuden alalla toiminta Etelä-Savossa on valtaosin pienimuotoista, mutta monipuolista.

Lähirookaan ja luomuun panostetaan edelleen, ja alueella on tartuttu erikoistumisen tuomiin mahdollisuuksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön tuottaman elintarviketeollisuuden toimialaraportin (TEM 3/2012) mukaan elintarvikeala on kasvuala. Kotimarkkinat eivät kasva merkittävästi, mutta kasvu saadaan viennistä, tuotteiden jalostusarvon nostamisesta, laadusta ja erikoistuotteista. Erikoistumisella saavutetaan kilpailuetua, ja esimerkiksi luomutuotannossa Etelä-Savossa on tapahtunut merkittäviä avauksia tuotannon jalostamisessa einest tuotteiksi. Ruoka tarjoaa lisäarvoa myös matkailuun ja elämystuotantoon.

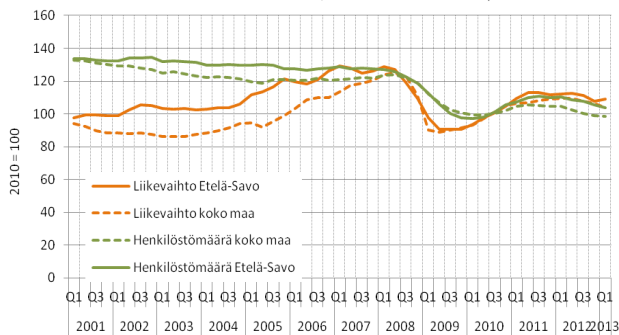
Etelä-Savon elintarviketeollisuudessa toimii eniten pieniä mikro- ja pk-yrityksiä. Vuonna 2011 elintarvikeala työllisti Etelä-Savossa kaikkiaan reilut 600 henkilöä, ja alan liikevaihto oli maakunnassa 106 miljoonaa euroa. Toimialan sisällä merkittävä työllistäjä Etelä-Savossa on leipomoala. Mikkeliin vuonna 2013 perustettu luomuinstituutti on merkittävä alan tutkimus- ja kehityskeskittymä.

Teollisuustoimialojen taulukot

Teollisuus (TOL C)	
Toimipaikkoja 767 kpl	
Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	1 480 253
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-2,1
Yritysten henkilöstömäärä 2011	7 970
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-0,9
Viennin kasvu 2012 (%)	1,9
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	186

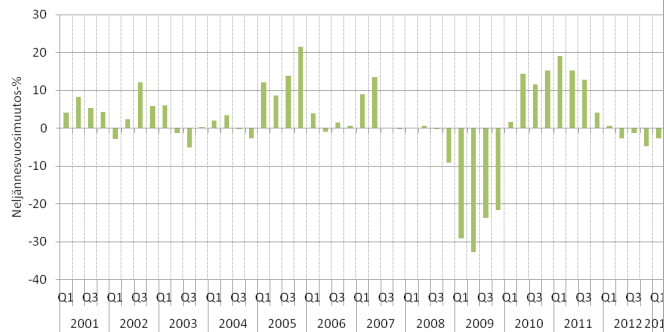
Teollisuuden liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

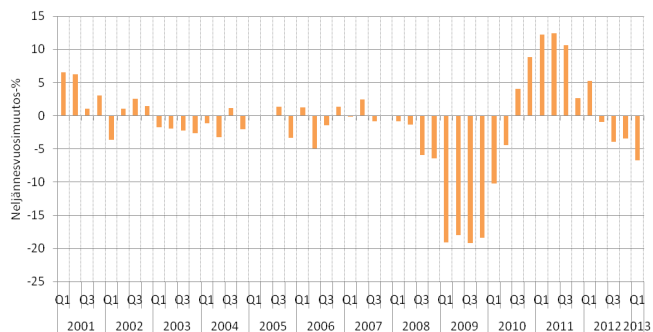
Teollisuuden liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Teollisuuden henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

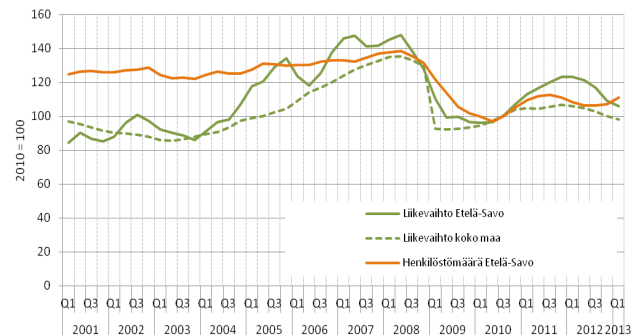

Teknoliateollisuus (tol 24-30)

Toimipaikkoja 254 kpl	
Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	396 001
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-2,9
Yritysten henkilöstömäärä 2011	2 364
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-1,3
Viennin kasvu 2012 (%)	15
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	168

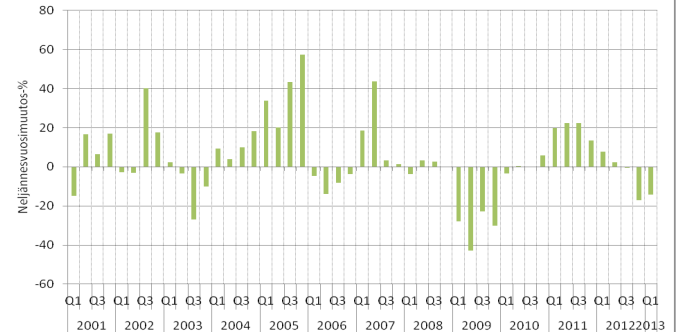
Teknoliateollisuuden liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

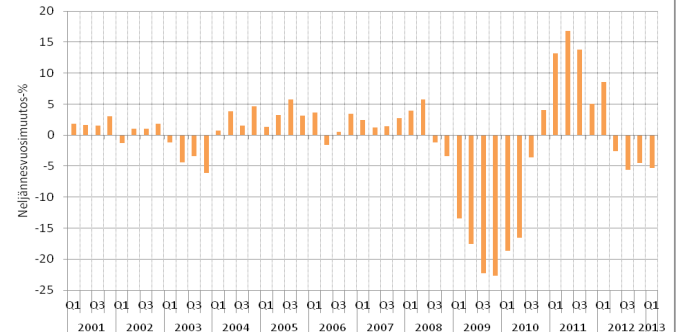
Teknoliateollisuuden liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Teknoliateollisuuden henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

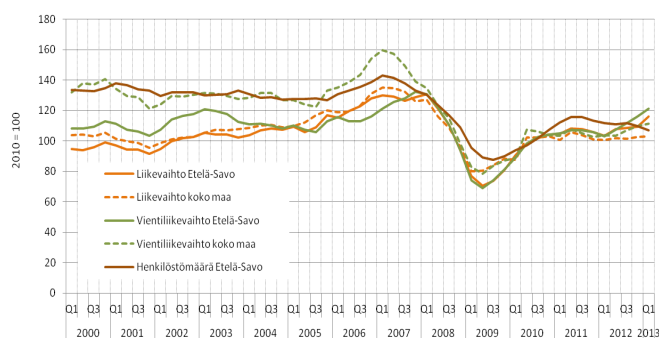

Sahatavaran ja puutuotteiden valmistus (tol 16)

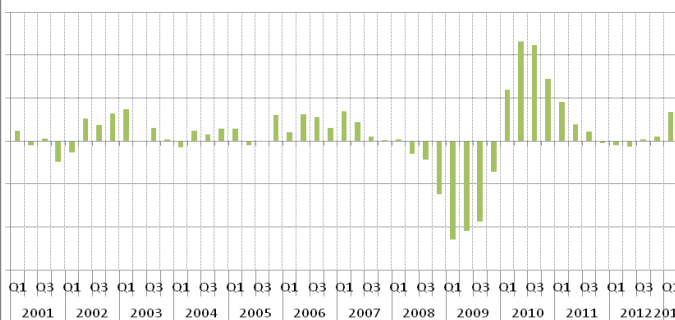
Toimipaikkoja 141 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	454 813
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-0,5
Yritysten henkilöstömäärä 2011	2 171
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-3
Viennin kasvu 2012 (%)	1,6
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	210

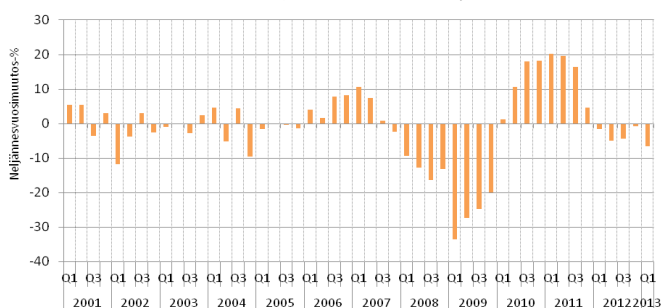
Sahatavaran ja puutuotteiden valmistuksen liikevaihdon, henkilöstömäärän ja viennin trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Sahatavaran ja puutuotteiden valmistuksen liikevaihdon
neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Sahatavaran ja puutuotteiden valmistuksen henkilöstömäärän
neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

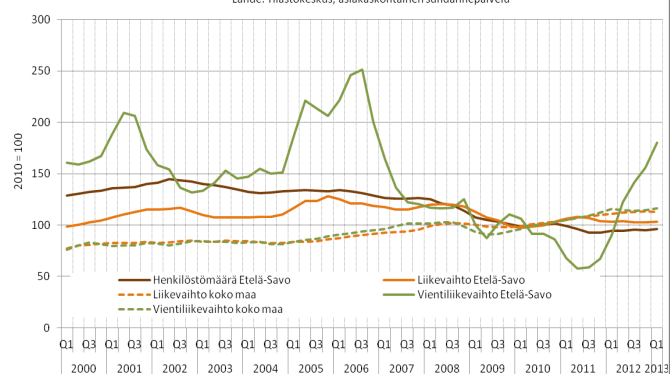

Elintarviketeollisuus (tol 10)

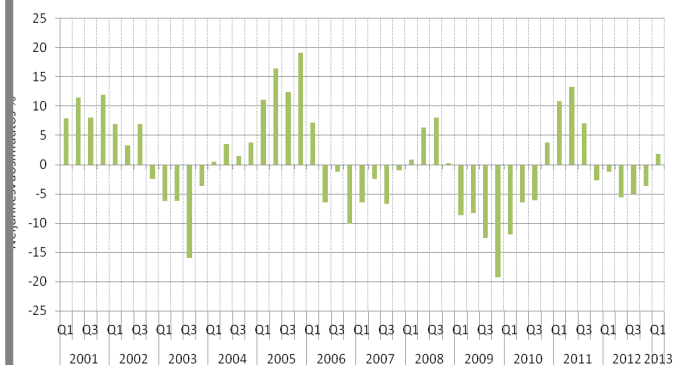
Toimipaikkoja 63 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	106 563
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-4
Yritysten henkilöstömäärä 2011	615
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	9,2
Viennin kasvu 2012 (%)	123,3
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	173

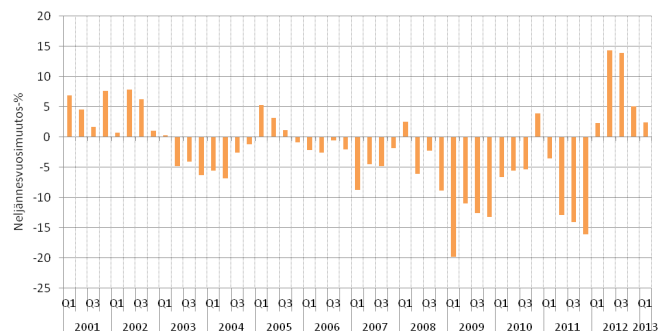
Elintarviketeollisuuden liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Elintarviketeollisuuden valmistuksen liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Elintarviketeollisuuden valmistuksen henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Alueella vahvaa Cleantech-osaamista

Cleantech-osaaminen on yksi Etelä-Savon maakunnan kehittämisen painopistealue, ja alueella on merkittävää alan tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Cleantechillä tarkoitetaan tuotteita, palveluita, prosesseja ja teknologioita, jotka ehkäisevät tai vähentävät liiketoiminnasta koituvia ympäristövaikutuksia.

Ympäristöalalla sekä komposiitit ja pinnoitteet -sektorilla toimivat yritykset ovat Etelä-Savon osaamisen kärkiä. Ne eivät sellaisenaan muodosta omaa tilastollista toimialaa, vaan tässä esiteltävien ryhmien tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ELY-keskuksen yritysasiantuntijoiden määrittelemien yritysryhmien pohjalta tekemiin poimintoihin. Näissä yritysryhmissä on mukana sekä teollisuustuotantoa harjoittavia että palvelualan yrityksiä.

Ympäristöryhmään kuuluvien yritysten kehitys Etelä-Savossa oli niin liikevaihdolla kuin henkilöstömää-

rällä mitattuna erittäin hyvää vuonna 2012. Vuositasolla yritysryhmän liikevaihto lisääntyi 12,5 prosenttia vuonna 2012, ja ympäristöalan yritysryhmässä tehtyjen henkilötyövuosien määrä oli 1,7 prosenttia korkeampi kuin edellisvuonna.

Komposiitit ja pinnoitteet -yritysryhmän liikevaihto sen sijaan kehittyi alavireisesti koko viime vuoden kokonaisuutena ollen -15,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kuluvan vuoden puolelle tultaessa laskusuuntaus on jatkunut. Vuositasolla yritysryhmän henkilötyövuosien määrä väheni 6,7 prosenttia vuodesta 2011. Alan työllisyysnäköymät eivät parantuneet myöskään vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin vähennys vuoden takaiseen nähden oli jopa 26,9 prosenttia.

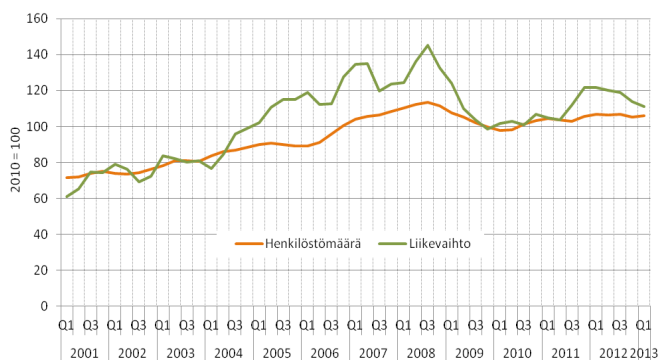
Ympäristöalan yritysryhmä

Yrityksiä 54 kpl

Yritysten liikevaihto 2011 (1000€)	106 336
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	12,5
Yritysten henkilöstömäärä 2011	549
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1,7
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	194

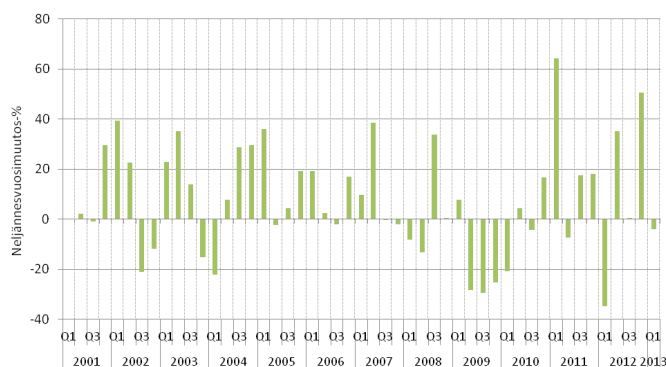
Ympäristöalan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

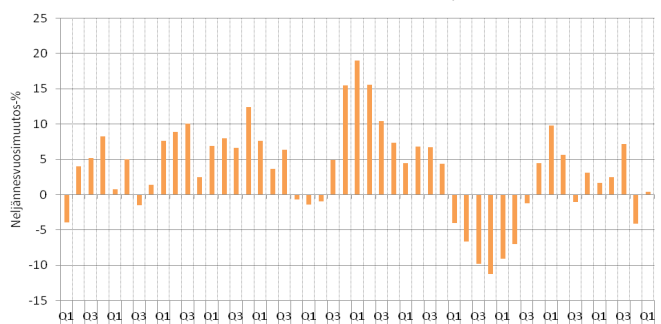
Ympäristöalan yritysryhmän liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Ympäristöalan yritysryhmän henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

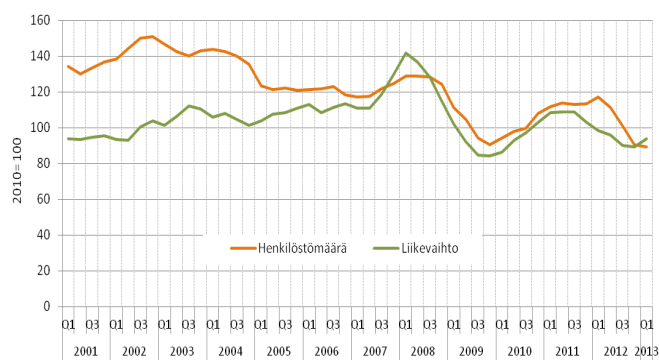
Komposiitit ja pinnoitteet -yritysryhmä

Yrityksiä 39 kpl

Yritysten liikevaihto 2011 (1000€)	85 854
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-15,2
Yritysten henkilöstömäärä 2011	457
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-6,7
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	188

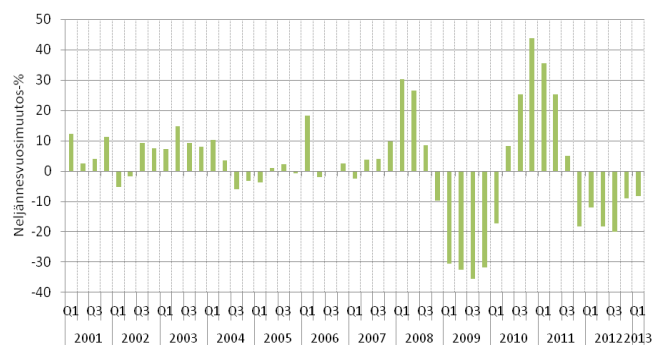
Komposiitit ja pinnoitteet-yritysryhmän liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

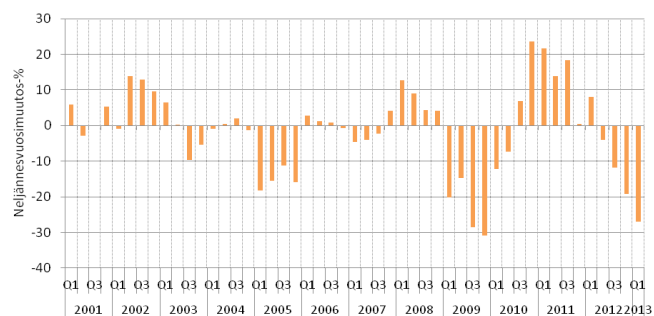
Komposiitit ja pinnoitteet -yritysryhmän liikevaihdon
neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Komposiitit ja pinnoitteet-yritysryhmän henkilöstömäärän
neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Rakentamisessa alavireistä kehitystä

Rakentamisen taantuman jälkeinen vahva kasvu Etelä-Savossa taittui jo vuonna 2011. Kehitys jatkui varsin alavireisenä koko vuoden 2012. Vuositasolla tarkasteltuna rakentamisen liikevaihdon muutos vuoteen 2011 verrattuna maakunnassa oli -3,3 prosenttia. Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä laskusuuntaus jatkui. Etelä-Savossa rakennusalan liiketoiminnan volyymit ovat kehittyneet selvästi heikommin kuin keskimäärin Suomessa, ja poikkeavat päätoimialoista eniten maan keskimäärisestä tasosta.

Toimialan henkilöstömäärä Etelä-Savossa kuitenkin lisääntyi vuositasolla 1,5 prosenttia edellisvuoteen ver-

rattuna. Henkilöstömäärällä mitattuna alan kehitys on myös hivenen jäänyt valtakunnan keskitasosta, mutta ero ei ole kuitenkaan niin suuri kuin liikevaihdon ollessa tarkastelun kohteena.

Toimialan lyhyen aikavälin näkymät ovat myös vai-
sut: tulevan talvikauden arvellaan hiljentävän rakentamisen tahtia edelleen. Rakennusallalla painopiste on myös siirtymässä hankekooltaan pienempään, erityisesti korjausrakentamiseen. (Alueelliset kehitysnäkymät 2/2013, Etelä-Savo.)

Kaupan alan kasvu taittui

Tukku- ja vähittäiskaupan vielä edellisvuoden jatkunut noususuunta tasoittui vuonna 2012. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä päästiin liikevaihdossa vielä reilun 8 prosentin kasvuun edellisvuoteen verrattuna, mutta loppuvuoden osalta kasvuprosentit painuivat hienoiselle miinukselle ja vuoden 2012 kasvuprosentiksi jäi näin 0,9 prosenttia. Alkuvuonna 2013 kaupan liikevaihto painui -6,5 prosenttia miinukselle.

Myös kaupan henkilöstömäärän kehitys jäi vuonna 2012 edellisvuotta vaisummaksi ja kasvua saavutettiin 1,6 prosentin verran edellisvuoteen verrattuna. 2013 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 1,6 prosenttia. Kaupan alan liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys mukailee hyvin pitkälti koko maan kehitystä.

Kuva: Anne Kokkonen

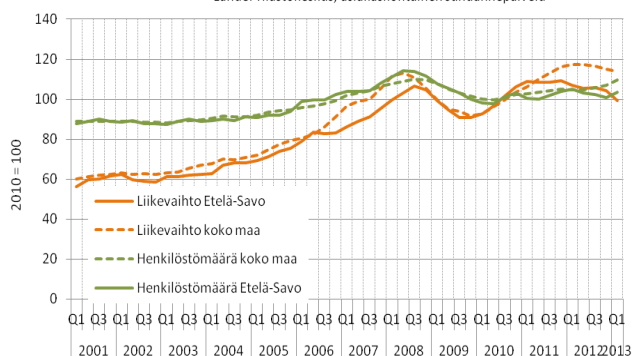
Rakentaminen (tol F)

Toimipaikkoja 1 326 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	534 367
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-3,3
Yritysten henkilöstömäärä 2011	3 585
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1,5
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	149

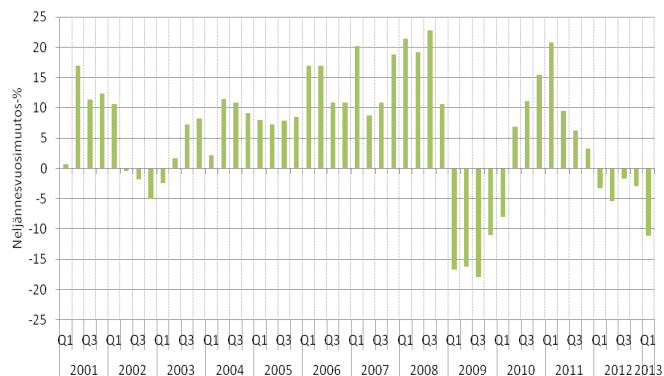
Rakentamisen liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

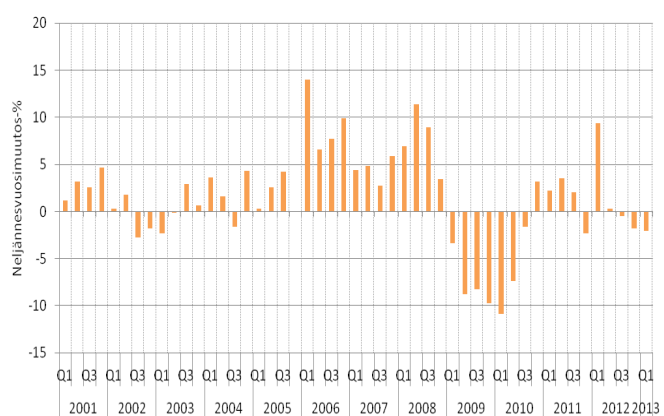
Rakentamisen liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Rakentamisen henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

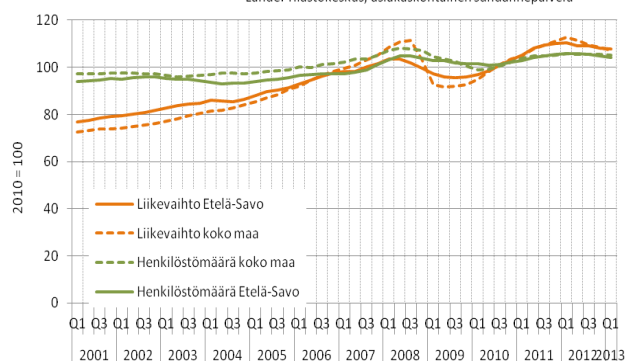
Kauppa (tol G)

Toimipaikkoja 1 529 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	1 568 363
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	0,9
Yritysten henkilöstömäärä 2011	5 415
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1,6
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	290

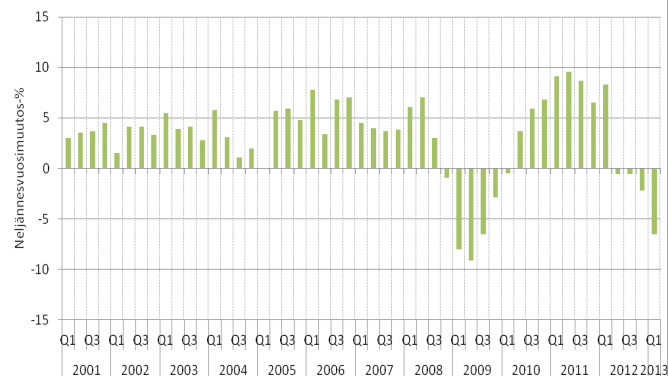
Tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

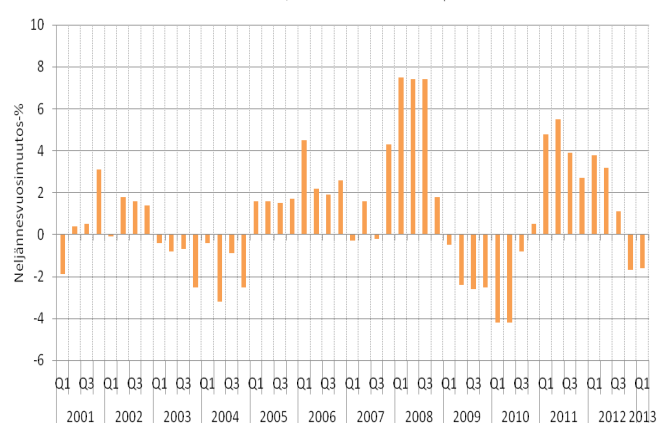
Tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Tukku- ja vähittäiskaupan henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)
Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

ELVI - ELY-keskuksen viestintäpalvelut

Palvelualoilla valopilkkuja

Tässä luvussa tarkastellaan omana kokonaisuutenaan palvelualaan luettavia toimialoja: H kuljetus ja varastointi, I majoitus- ja ravitsemistoiminta, J informaatio ja viestintä, M ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, N hallinto- ja tukipalvelutoiminta, sekä Q terveys- ja sosiaalipalvelut. Toimialojen kehitystä kuvaavat taulukot ja kuvat löytyvät seuraavilta aukeamilta.

Palvelualalla on keskeinen osa Suomen taloudessa ja rakennemuutoksen myötä sen merkitys elinkeinorakenteessa on voimakkaassa kasvussa. Talouden taantuma käänsi palvelualan liikevaihdon laskuun vuoden 2009 aikana, mutta kasvu jatkui vuonna 2010 ja nouseva kehitys jatkunut koko maassa 2013 alkuun saakka. Etelä-Savossa kasvu on ollut jopa koko maata hieman nopeampaa: vuonna 2012 liikevaihto kasvoi Etelä-Savossa kaikkiaan 5,7 prosenttia, koko maan vuosikasvun jäädessä 3,8 prosenttiin. Etelä-Savossa palvelualan liikevaihdon kasvu oli vuonna 2012 myös toimialoitain vertailluna muita päätoimialoja nopeampaa. Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä

kasvu hieman tasoittui Etelä-Savossa ollen vain 0,1 prosenttia suurempi kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Koko maan kasvuprosentti oli lähes sama, 0,3 prosenttia.

Katsauksessa tarkastelun alla olevista palvelualoista myönteisintä liikevaihdon kehitys vuonna 2012 oli Etelä-Savossa majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä liike-elämän palveluita sisältävässä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Alan liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 9,6 prosenttia koko maan vuosimuutoksen jäädessä 5,6 prosenttiin. Liike-elämän palveluista esitetään tarkempi kuvaus seuraavalla sivulla. Myös majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihdon kasvu, 4,3 prosenttia, oli koko maan kasvuun (4,0 prosenttia) verrattuna hieman nopeampaa. Alkuvuodesta 2013 kasvu kuitenkin taittui ja kasvuprosentti painui ensimmäisellä neljänneksellä miinukselle sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa (-4,6 prosenttia) että matkailussa (-3,4 prosenttia).

Myös kuljetuksessa ja varastoinnissa ja hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa liikevaihdon kasvuprosentit jäivät Etelä-Savossa vuonna 2012 lievästi plussan puolelle, mutta koko maan kasvuvauhdista jäätiin silti selvästi jälkeen. Informaatio- ja viestintäalalla Etelä-Savon vuoden 2012 kasvuprosentti painui taas hienoisesti miinukselle (- 0,3 %), koko maassa alan liikevaihdon kasvun ulottuessa 2 prosentin kasvuun edellisvuoteen verrattuna.

Palveluiden henkilöstömäärän kehitys on viime vuosina ollut taas koko maata hieman hitaampaa ja kasvuprosentit jääneet liikevaihtoon nähden maltillisemmiksi. Vuonna 2012 Etelä-Savon palveluiden henkilöstömäärä kasvoi kaikkiaan prosentin edellisvuoteen verrattuna ja koko maassa 1,9 prosenttia. Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä Etelä-Savon henkilöstömäärä supistui koko maan tavoin hie-

man (-0,7 prosenttia) edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta.

Myös henkilöstömäärän kehityksen osalta myönteisintä kehitys oli vuonna 2012 Etelä-Savossa toimialoista majoitus- ja ravitsemistoiminnassa (4,6 prosenttia) sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa (4,1 prosenttia). Hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa henkilöstömäärä kasvoi edellisvuoden tilanteesta 3,7 prosentin verran. Miinusmerkkistä kehitystä nähtiin taas kuljetuksessa varastoinnissa, jossa henkilöstömäärä laski 4,1 prosenttia sekä informaatio- ja viestintäalalla jossa edellisvuodesta laskua kertyi -3,2 prosenttia. Alkuvuodesta 2013 myönteisimmin henkilöstömäärä kehittyi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna tarkasteltavista toimialoista ammatillisissa, teknisissä ja tieteellisissä palveluissa.

Liike-elämän palvelut kasvussa myös Etelä-Savossa

Yritysten halu keskittyä ydinosaamiseensa, säästää ja tehostaa toimintaansa ulkoistamalla ja erikoistumalla näkyy tänä päivänä liike-elämän palveluiden kysynnän kasvuna yritysten ostaessa tarvitsemansa erityisosaamista vaativat palvelut enenevässä määrin ulkopuolelta. Liike-elämän palveluilla tarkoitetaan korkeaa osaamista vaativia asiantuntijapalveluita kuten tietojenkäsittelypalveluita, tutkimus- ja kehittämispalveluita, lainopillisia palveluita, taloushallinnon palveluita, insinööri- arkkitehti- ja muotoilupalveluita sekä erilaisia konsultti- ja henkilöstöpalveluita. Toimialaluokituksessa näitä liike-elämän palveluita sisällään pitävä luokka on M ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. Alan yrityskanta oli Suomessa vuonna 2012 noin 51 800 yritystä mikä vastaa noin 14 prosenttia koko maan yrityskannasta. Myös Etelä-Savossa toimialan yrityskanta on merkittävä, vajaa 900, eli noin 9 prosenttia koko maakunnan yrityskannasta.

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta on yksi Etelä-Savon parhaimmin vuonna 2012 menestyneistä aloista niin liikevaihdon kuin henkilöstömäärän kehityksen näkökulmasta tarkasteltuna. Ala on jatkanut kasvuaan talouden epävarmuudesta huolimatta ja vuoden 2012 aikana Etelä-Savossa toimialalla aloitti taas reilut 50 yritystä, mikä vastaa vajaata 9 prosenttia kaikista samana vuonna maakunnassa aloittaneista yrityksistä. Eniten yrityksiä on toimialoittain tarkastelu-

na viime vuosina syntynyt liikkeenjohdon konsultointiin ja arkkitehti- ja insinööripalveluihin.

Toimiala on myös merkittävä työllistäjä. Alalla toimii Etelä-Savossa tällä hetkellä kaikkiaan 1 500 työntekijää henkilötyövuosina mitattuna. Niistä noin puolet sijoittuu arkkitehti- ja insinööripalveluihin ja lakiasiain- ja laskentatoimen palveluihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhdessä ELY-keskusten kanssa julkaisemissa toimialojen tulevaisuuden näkymissä arvioidaan liike-elämän palveluiden jatkavan kasvuaan vuoden 2013 aikana. Pk-yritysbarometrin mukaan lähes kolmannes koko toimialan yrittäjistä uskoo liike-elämän suhdanteiden kehittyvän parempaan suuntaan. Reilu puolet näkee toimialan suhdanteiden pysyvän ennallaan.

Kokonaisuutena liike-elämän palveluiden ei nähdä olevan erityisen rakennemuutoksen kourissa, mutta senkin on pystyttävä uusiutumaan. Toimialalle tärkeitä kasvutekijöitä ovat sähköisen asiointin lisääntyminen ja uuden teknologian laajempi soveltaminen. Liike-elämän palvelut tuovat muillekin aloille kasvua tehostamaan tuottavuutta ja toimintamalleja. Tulevaisuudessa osaamisalueina painottuvat muun muassa tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä innovointi, kansainvälistyminen ja monikulttuurisuusosaaminen, verkostoituminen, tietotekniikkaosaaminen sekä johtamistaidot. (Lähde: www.temtoimialapalvelu.fi)

Palvelutoimialojen taulukot

Palvelut (tol H-J, L-N, R-S)

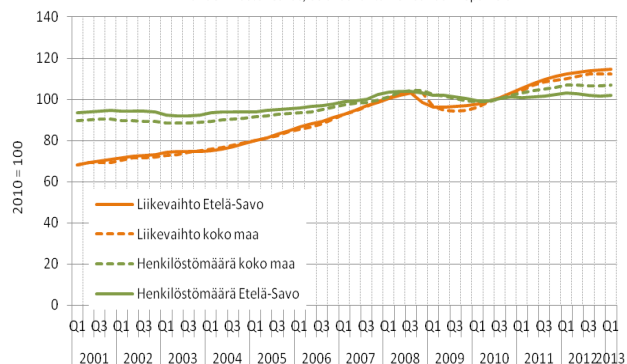
Toimipaikkoja 3 564 kpl

Yritysten liikevaihto (1000 €) 2011	920 318
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	5,7
Yritysten henkilöstömäärä 2011	9 866
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	93

Palveluiden liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

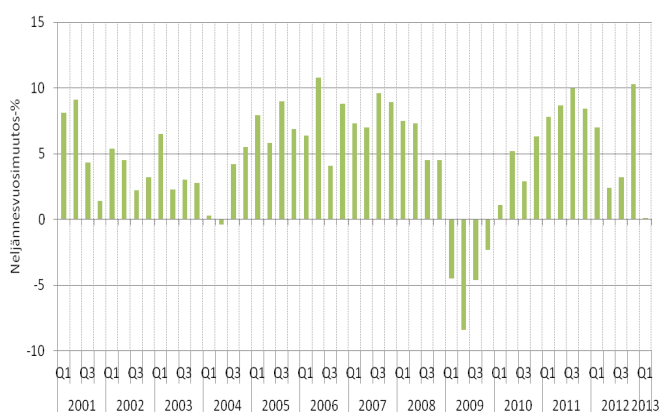
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Palveluiden liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

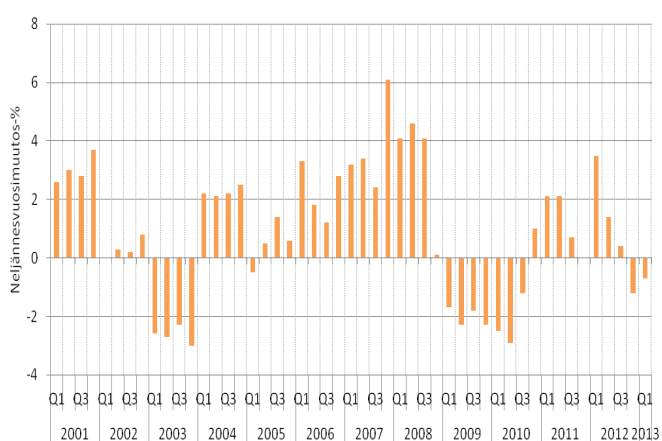
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Palveluiden henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Majoitus- ja ravitsemistoiminta (tol I)

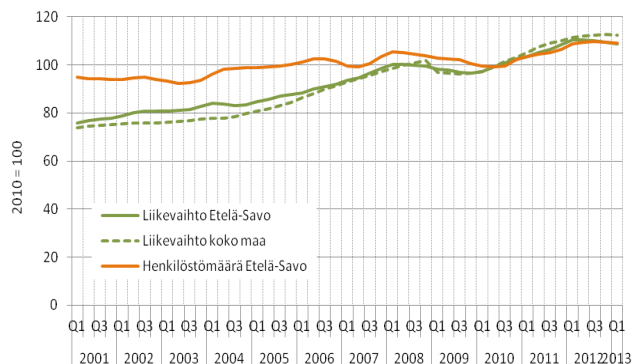
Toimipaikkoja 476 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	148 070
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	4,3
Yritysten henkilöstömäärä 2011	1 673
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	4,6
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	89

Majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu

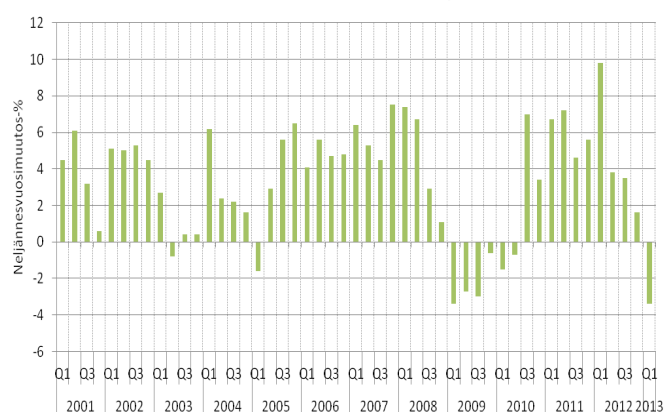
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

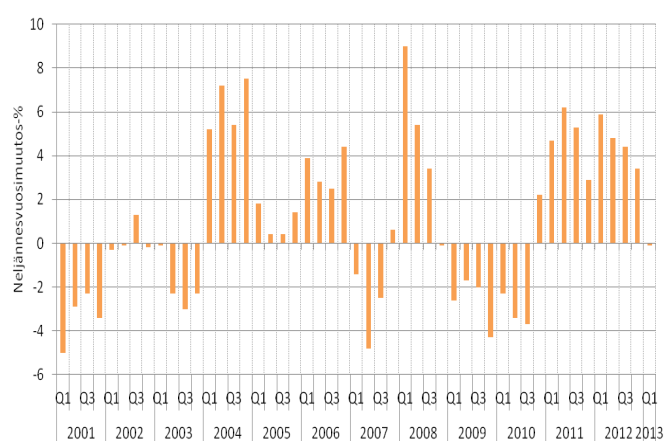
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

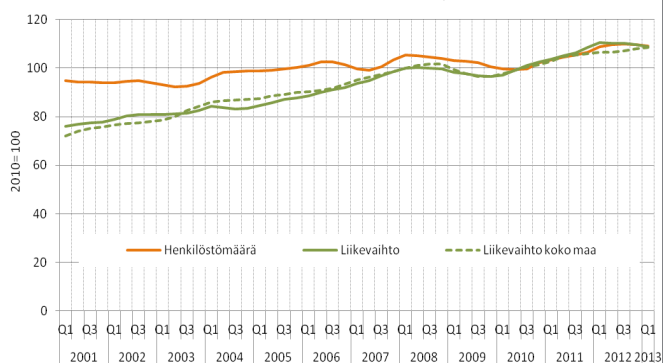
Informaatio- ja viestintä (tol J)

Toimipaikkoja 155 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	101 254
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-0,3
Yritysten henkilöstömäärä 2011	815
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-3,2
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	124

Informaatio ja viestintäalan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

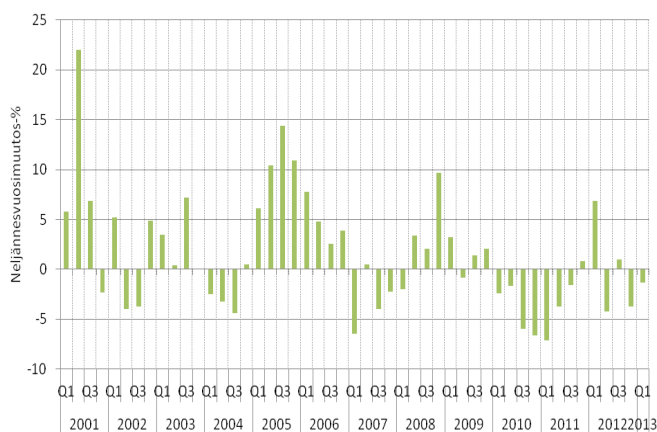
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

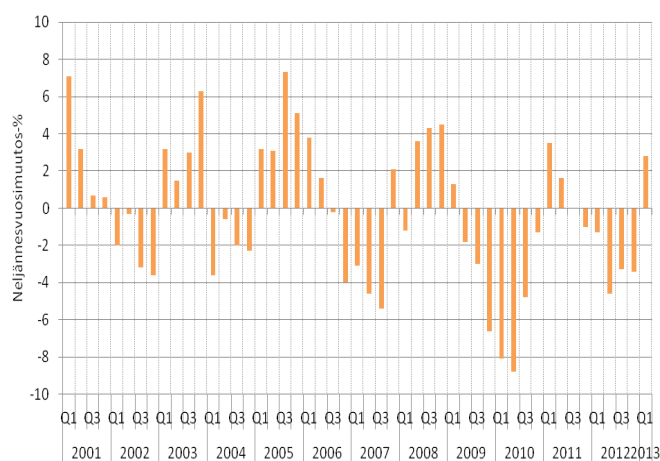
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Informaatio- ja viestintäala henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

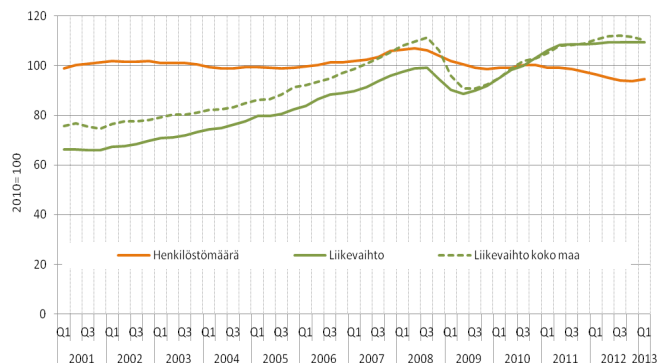
Kuljetus ja varastointi (tol H)

Toimipaikkoja 807 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	274 118
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	0,9
Yritysten henkilöstömäärä 2011	2 868
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-4,1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	96

Kuljetus ja varastointialan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

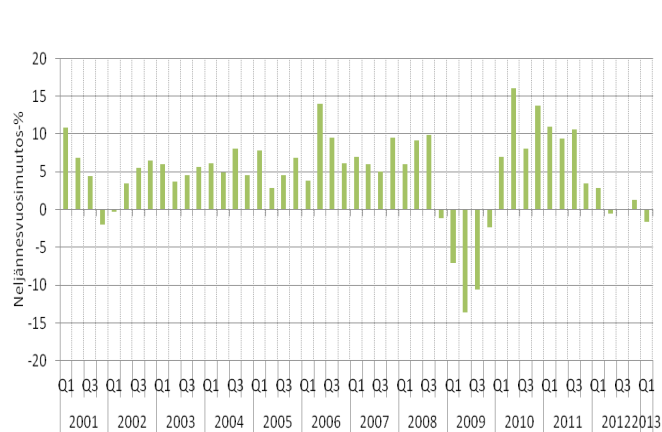
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuljetus- ja varastointialan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

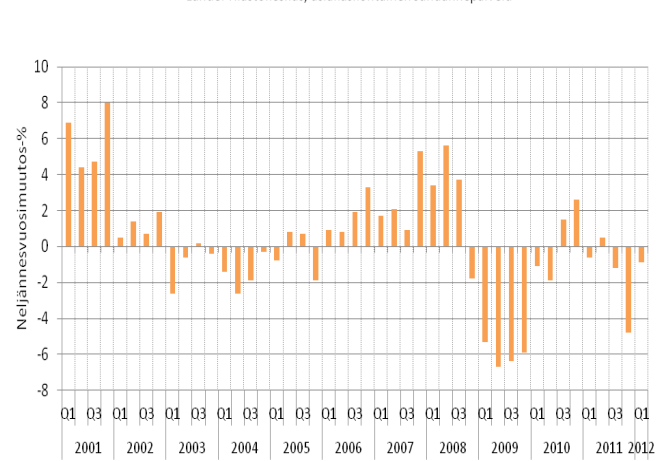
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuljetus- ja varastointialan henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

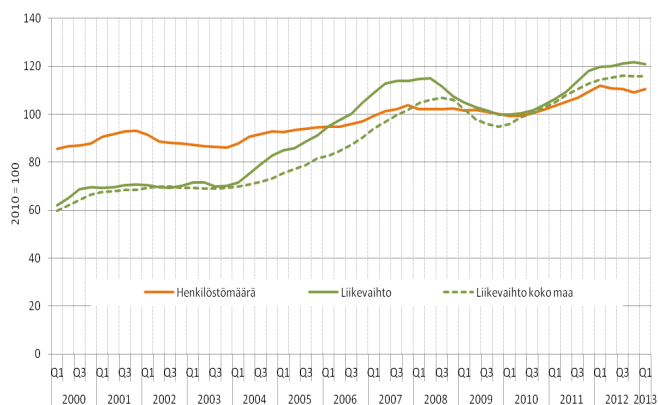
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (tol M)

Toimipaikkoja 688 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	170 996
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	9,6
Yritysten henkilöstömäärä 2011	1 501
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	4,1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	114

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

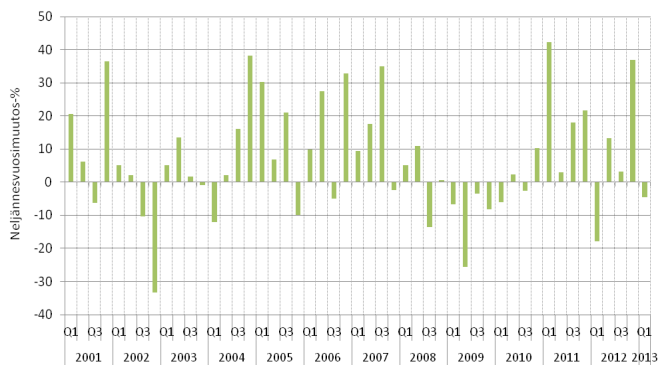
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

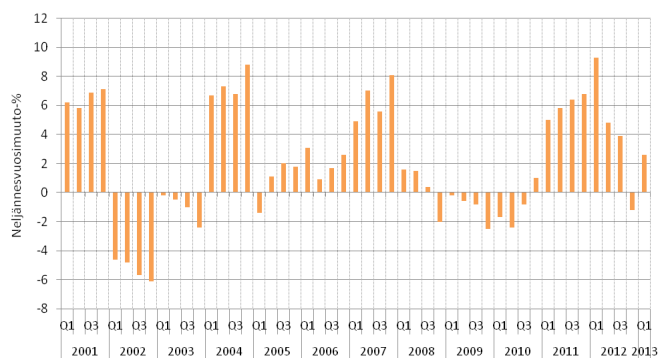
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

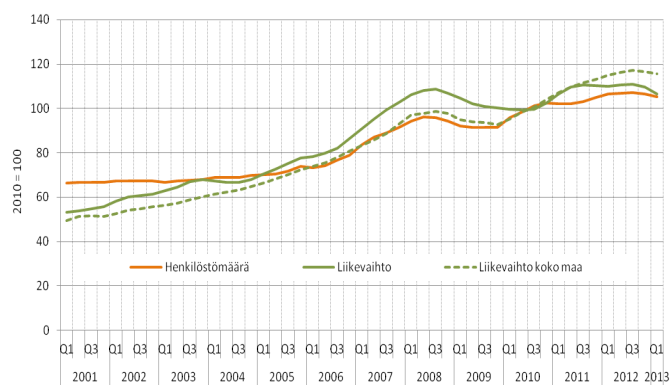
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (tol N)

Toimipaikkoja 362 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	86 227
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	0,8
Yritysten henkilöstömäärä 2011	1 568
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	3,7
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	55

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendisarja

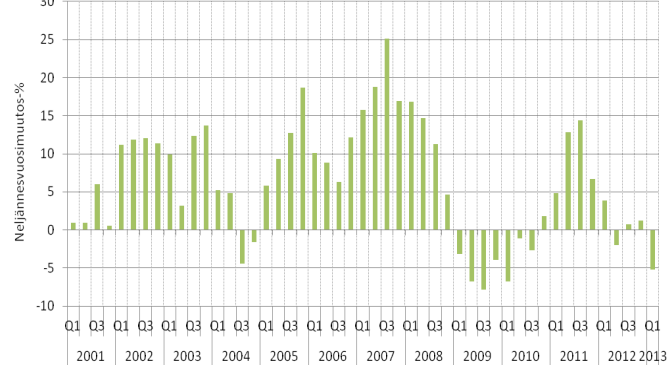
Etelä-Savo ja koko maa 2001-2013 maaliskuu
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan liikevaihdon neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

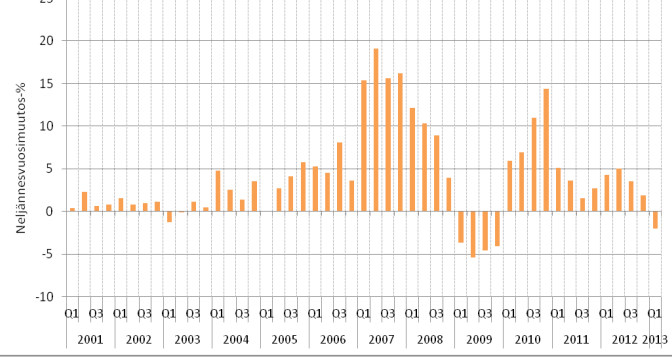
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan henkilöstömäärän neljännesvuosimuutos (%)

Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Maakunnan matkailuala kasvaa ja kehittyy

Etelä-Savon matkailualan kehittyi vuonna 2012 positiivisesti. Sekä liikevaihto että henkilöstömäärä kasvoivat vuoden aikana reilut 4 prosenttia. Alkuvuodesta 2013 kehitys jäi hieman vaisummaksi ja miinusmerkkiseksi.

Yöpymisten määrä kasvoi maakunnassa vuoden 2012 aikana 0,6 prosenttia edelliseen huippuvuoteen nähden, jolloin saavutettiin 17 prosentin kasvu. Alkuvuodesta 2013 Etelä-Savon matkailijoiden yöpymisten määrä kääntyi jyrkkään kasvuun ja tammi-kesäkuussa yöpymisiä oli kertynyt jo 21,1 prosenttia enemmän kuin 2012 vastaavana ajanjaksona. Kesäkuussa 2013 tavoitettiin jopa 39,9 prosentin kasvu edelliseen vuoteen verrattuna.

Matkailijaryhmittäin tarkasteltuna Etelä-Savoon tulleiden suomalaisten matkailijoiden yöpymisten määrä laski vuoden 2012 aikana noin -4 % ja ulkomaalaisten matkailijoiden määrä taas jatkoi kasvuaan 17,1 %.

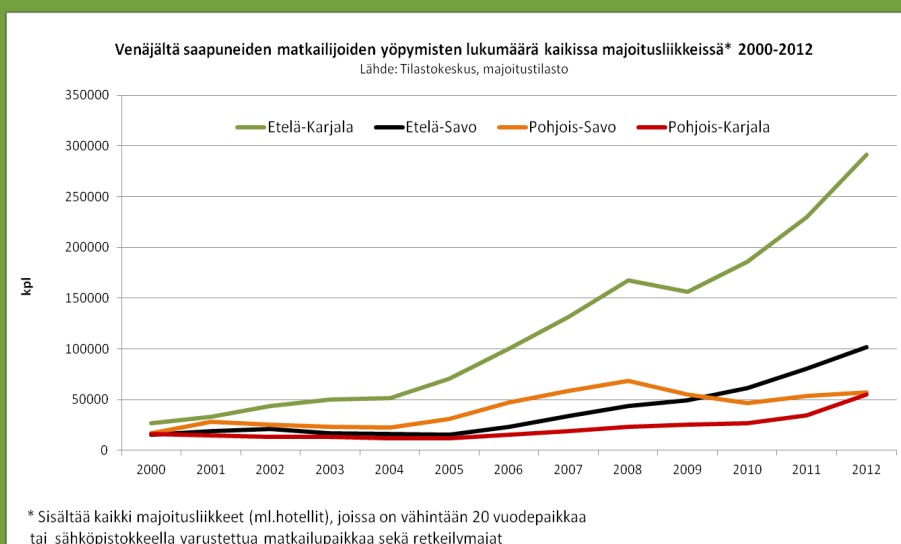
Matkailu on Etelä-Savolle keskeinen toimiala jo luontaisten vetovoimatekijöidensä kuten puhtaan järviluonnon kautta. Maakunnassa panostetaan voimakkaasti matkailun kehittämiseen, kansainväliseen markkinointiin ja uusien vetovoimatekijöitä löytämiseen. Viime vuosina erityisesti hyvinvointimatkailun roolia on nostettu esiin maakunnan matkailun uudistamisessa.

Maaseutuvaltainen Etelä-Savo tarjoaa erinomaiset puitteet myös maaseutumatkailun harjoittamiselle. Silmä tarkoitetaan matkailua, jossa pyritään mahdollisim-

man hyvin hyödyntämään maaseudun luontaisia edellytyksiä ja voimavaroja kuten rauhallista ja kaunista miljöötä sekä sen tarjoamia toiminta- ja harrastusmahdollisuuksia, sekä paikallisuutta ja paikallisia tuotteita kuten alueella tuotettua lähiruokaa.

Etelä-Savossa majoitusta harjoittavien maatilojen määrä, noin 263 tilaa, on valtakunnallisestikin vertailen korkea. Myös maatilamatkailun myyntitulot ovat Etelä-Savossa huomattavasti korkeammat muihin Saimaan ympäryismaakuntiin verrattuna ja ne ovat kasvaneet joka vuosi vuodesta 2004 lähtien, mistä asti tietoja on ollut saatavilla.

Matkailualan toiveet kohdistuvat Etelä-Savossa hyvin voimakkaasti myös Venäjälle. Venäläiset muodostavat jo nyt merkittävät osan maakuntaan tulevista matkailijoista ja määrä on kasvanut viime vuosina moninkertaisesti. Tulevaisuudessa, etenkin jos viisumivapaus toteutuu, Etelä-Savon uskotaan houkuttelevan paitsi lisää ostosmatkalaisia, myös pidemmän aikaa seudulla lomailevia ja piristävän tuntuvasti maakunnan kauppaa ja matkailua. Etelä-Savolla onkin jo nyt hyvät edellytykset profiloitua venäläisille kohtuullisen lähellä olevana matkailukohteena, jossa on puhdasta luontoa ja järvimaisemaa, vireää kulttuurielämää, hyvät ostosmahdollisuudet sekä laadukkaita ja hyvin paketoituja matkailupalveluja.

Yksityisissä sosiaali- ja terveyspalveluissa hyvää kasvua

Vuonna 2012 sosiaali- ja terveyspalveluiden edellisvuosien hyvä kehitys jatkui ja alan yksityisten palveluiden henkilöstömäärä kasvoi Etelä-Savossa kaikkiaan 3,4 prosenttia. Kasvui jatkui myös vuoden 2013 tammi-maaliskuussa, jolloin ylettiin 5,4 prosentin kasvuvauhtiin edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstömäärän kehitys on taas pysytellyt yksityisiin palveluihin verrattuna tasaisempana, eikä siinä ole viimeisten vuosien aikana tapahtunut suuria muutoksia. Henkilöstömäärän kasvu jäi vuonna 2012 1,2 prosenttia plussalle edellisvuoteen nähden. Alkuvuodesta henkilöstömäärä sen sijaan laski 4,3 prosenttia edellisvuoden tammi-maaliskuusta.

Yksityiset yritykset tuottavat nykyään yhä suuremman osan sosiaali- ja terveyspalveluista ja niiden merkitys työllistäjänä on jo pitkään ollut kasvussa. Yksityiset palveluntuottajat, lähinnä yritykset, järjestöt ja säätiöt, voivat myydä palvelujaan joko kunnille, kuntayhtymille tai suoraan asiakkaille.

Erityisesti sosiaalipalveluyritysten osuus palvelujen tuotannosta on kasvanut nopeasti koko Suomessa. Yksityisillä sosiaalipalveluilla tarkoitetaan yksityisen henkilön, yrityksen tai yhteisön tuottamia lasten ja nuorten huollon, varhaiskasvatuksen, vammaispalvelujen, kehitysvammahuollon, vanhushuollon ja päihdehuollon palveluja tai mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut sekä muita vastaavia sosiaalihuollon palveluita. Sosi-

aalipalvelut ovat tällä hetkellä pitkälti pienyritysvaltaita toimintaa kotimaan markkinoilla. Mahdollisuus kehittyä ja kasvaa Suomessa luo yrityksille edellytyksiä toimia kansainvälisillä markkinoilla. Todennäköisimpiä kansainvälistymiskohteita suomalaisille sosiaalipalveluyrityksille ovat Suomen lähialueet, erityisesti Venäjä. Venäjän tasaisesti kasvava asiakasryhmä on kiinnostunut korkealaatuisista kaupallisista hoivapalveluista kilpailukykyisillä hinnoilla. Jo pelkästään Pietarin alue tarjoaa viiden miljoonan ihmisen markkinat, joilla suomalaisilla tuotteilla ja palveluilla on perinteisesti hyvä maine.

Sosiaalipalveluiden kysyntä kasvaa myös väestön ikääntyessä ja toisaalta kunnat ovat yhä tiukemmassa paineessa kustannusten karsimisessa ja tuotantotapojen tehostamisessa. Tulevaisuudessa palvelumarkkinoiden uskotaankin avautuvan entistä enemmän ja asiakkaiden valinnanvapauden lisääntyvän.

Tiedot selviävät sosiaalipalvelujen toimialaraportista (TEM 5/2012), jonka työ- ja elinkeinoministeriö julkisti 20.11.2012. Raportin mukaan kuntien tulisi laatia palvelustrategia, jossa määritellään suhde oman ja ulkopuolisen palvelutuotannon välillä. Kunnan toimijoiden tulisi nähdä yritykset kumppaneina eikä kilpailijoina. Sosiaalipalvelualla työllistää hyvin ja tuo alueelle verotuloja.

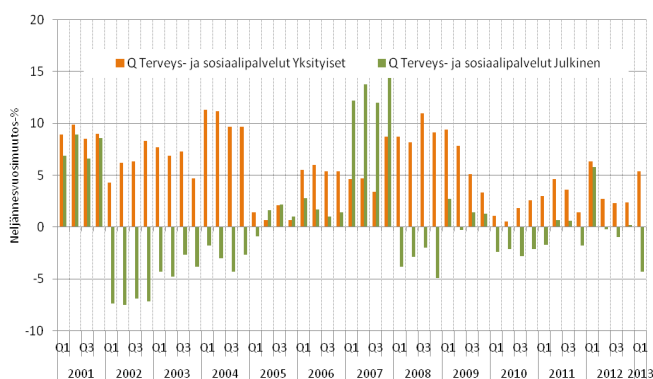
Terveys- ja sosiaalipalvelut (tol Q)

Toimipaikkoja 527 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	135 615
Yritysten henkilöstömäärä 2011	1 905
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	yks. 3,4, julk. 1,2
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	71

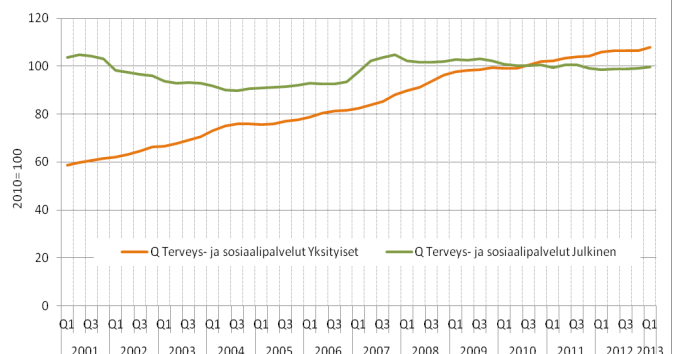
Terveys- ja sosiaalipalveluiden neljännesvuosimuutos (%) Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdanpalvelu

Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstömäärän trendisarja Etelä-Savo 2001-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdanpalvelu

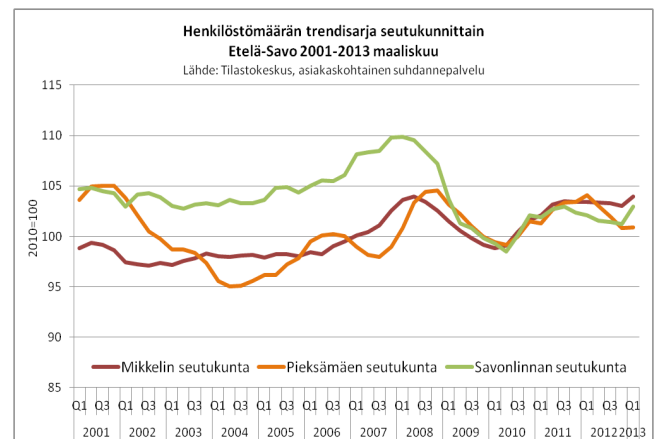
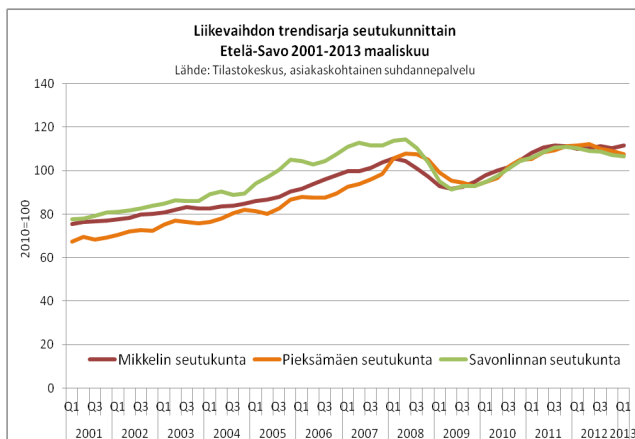

Seutukunnat

Seutukuntien kehitys jäi vuonna 2012 edellisvuotta vaisummaksi. Kun vuonna 2011 liikevaihdon kasvuprosentti oli Mikkelissä 10,6 prosenttia, Pieksämäellä 9,9 prosenttia ja Savonlinnassa 8,4 prosenttia, jäi liikevaihdon vuosimuutosprosentti vuonna 2012 Etelä-Savon seutukunnista plussalle ainoastaan Pieksämäellä (2,1 prosenttia). Siellä yritysten liikevaihdon kasvuprosentit pysyttelivät plussan puolella vuoden jokaisella neljänneksellä. Mikkelissä ja Savonlinnassa liikevaihdon kasvu oli myönteistä vielä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta loppuvuosi kului lievästi miinusmerkkisenä. Mikkelissä vuoden 2012 liikevaihdon kasvuprosentiksi muodostui -0,2 prosenttia ja Savonlinnassa -0,5 prosenttia edellisvuoden kasvuun verrattuna. Alkuvuonna 2013 liikevaihdon kasvuprosentti painui miinukselle myös Pieksämäen seutukunnassa (-4,3 prosenttia). Mikkelissä laskua edellisvuoden vas-

taavasta ajankohdasta oli -1,1 prosenttia ja Savonlinnassa -5,5 prosenttia.

Myöskään henkilöstömäärässä ei Etelä-Savon seutukunnissa ylletty aivan edellisvuoden kasvuun vuonna 2012. Vielä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvussa seutukunnissa yllettiin noin viiden prosentin kasvuun jokaisella, mutta loppuvuotta kohden lukemat synkkenivät ja painuivat viimeisillä neljänneksillä miinukselle. Mikkelissä vuoden kasvuprosentiksi muodostui 1,1 prosenttia, Savonlinnassa 0,3 ja Pieksämäellä -0,1 prosenttia. Miinusmerkkinen kehitys jatkui myös tammi-maaliskuussa 2013. Mikkelissä henkilöstömäärä laski 1,7 prosenttia, Savonlinnassa 2,7 prosenttia ja Pieksämäellä 3 prosenttia edellisvuoden tasosta.

Kuva: Jarkko Huilla

Seutukuntien taulukot

Mikkelin seutukunta (tol A-X)

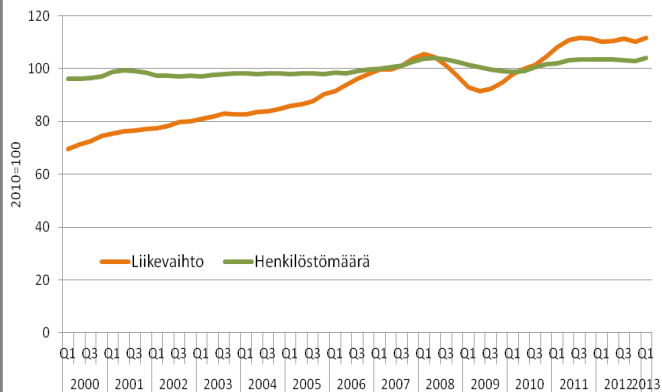
Toimipaikkoja 5 369 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	2 796 017
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	-0,2
Yritysten henkilöstömäärä 2011	17 555
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	1,1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	159

Henkilöstömäärän ja liikevaihdon trendisarja

Mikkelin seutukunta 2001-2013 maaliskuu

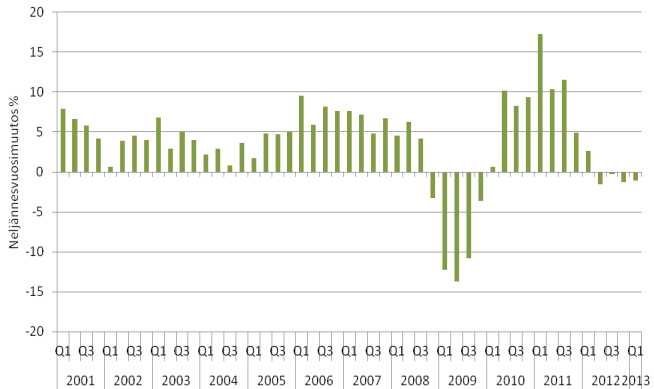
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Liikevaihdon muutos neljännesvuosittain (%)

Mikkelin seutukunta 2000-2013 maaliskuu

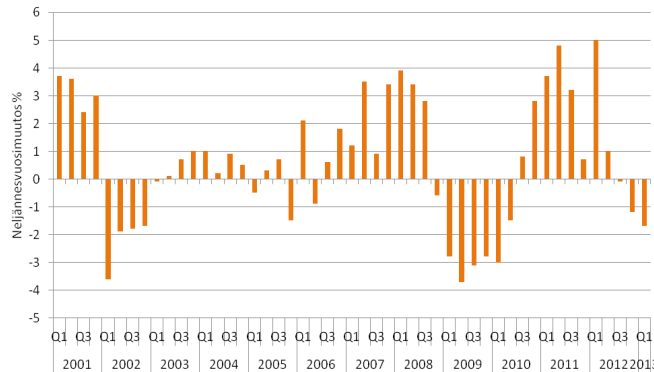
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Henkilöstömäärän muutos neljännesvuosittain (%)

Mikkelin seutukunta 2000-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Pieksämäen seutukunta (tol A-X)

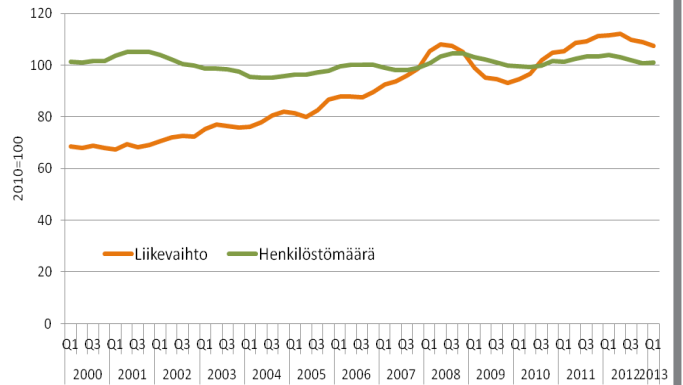
Toimipaikkoja 2 413 kpl

Yritysten liikevaihto (1000€) 2011	847 930
Liikevaihdon kasvu 2012 (%)	2,1
Yritysten henkilöstömäärä 2011	6 775
Henkilöstömäärän kasvu 2012 (%)	-0,1
Liikevaihto / henkilö 2011 (1000€)	125

Henkilöstömäärän ja liikevaihdon trendisarja

Pieksämäen seutukunta 2001-2013 maaliskuu

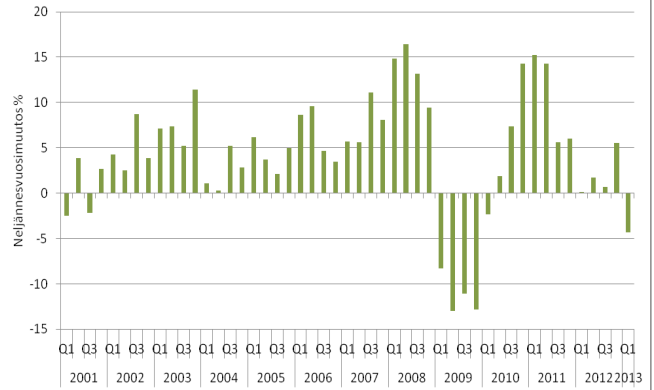
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Liikevaihdon muutos neljännesvuosittain (%)

Pieksämäen seutukunta 2000-2013 maaliskuu

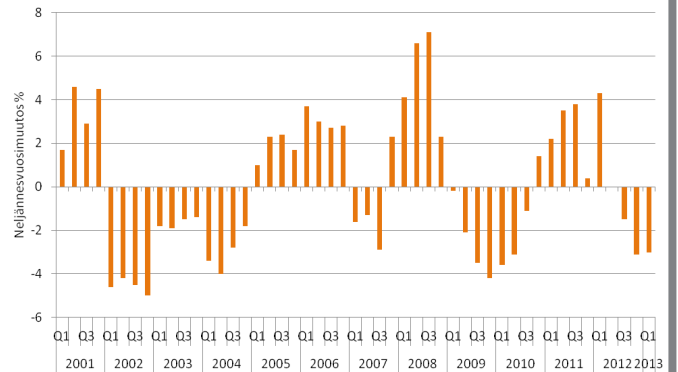
Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

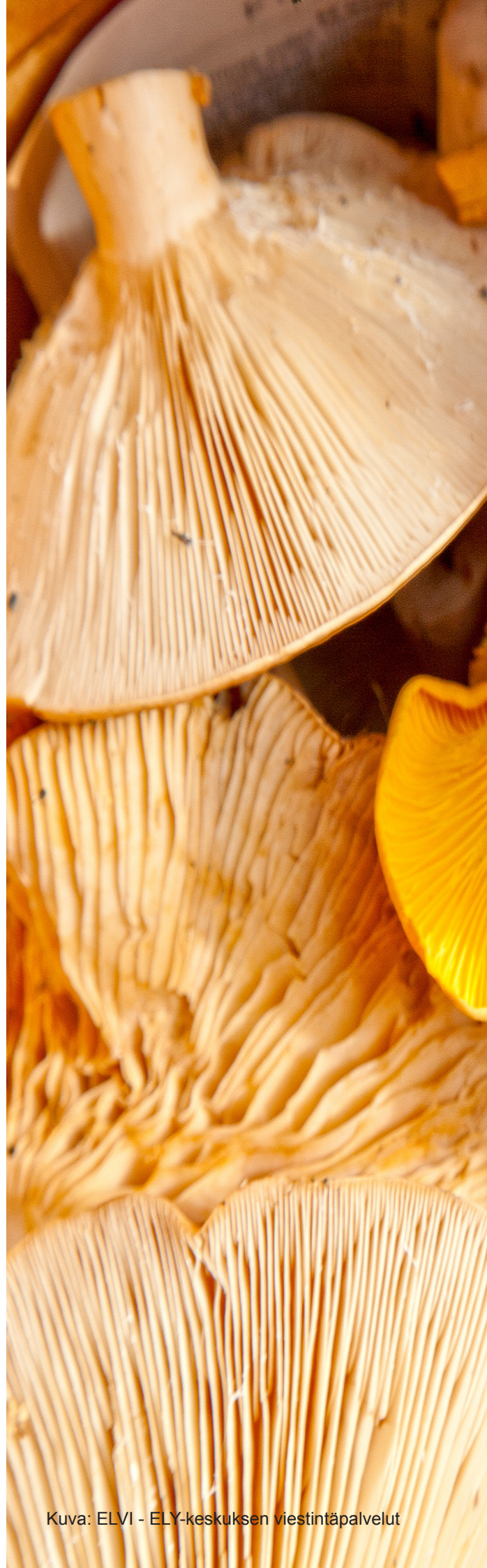
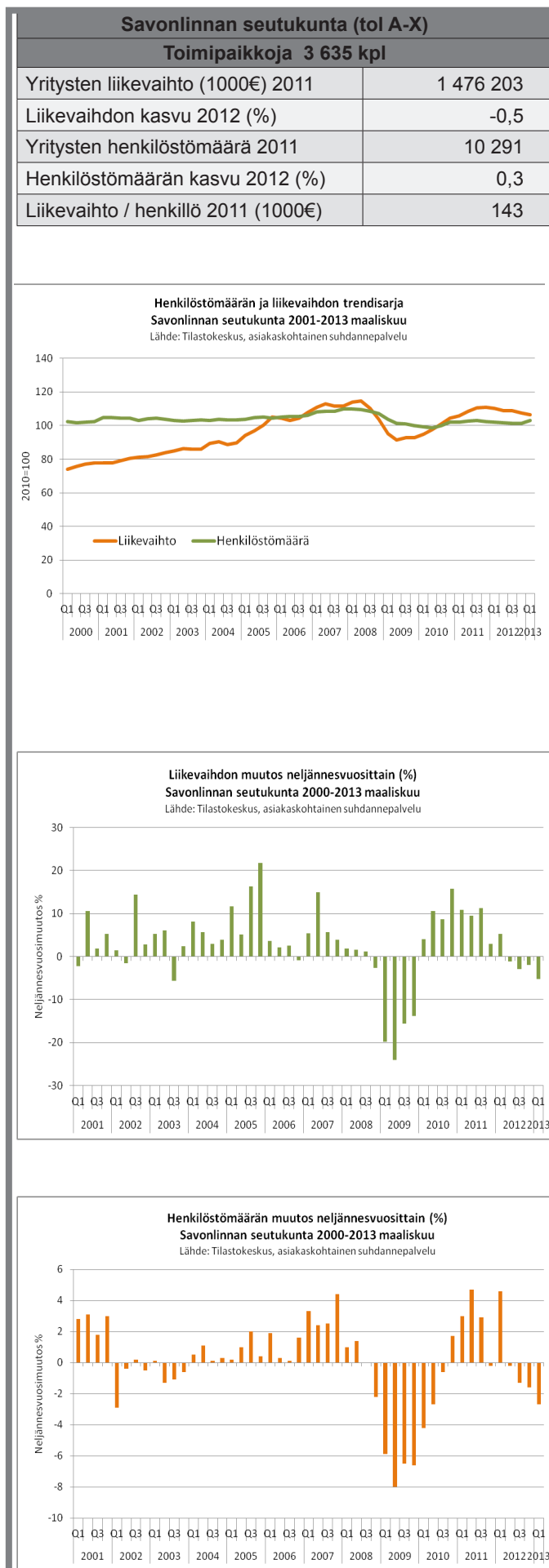

Henkilöstömäärän muutos neljännesvuosittain (%)

Pieksämäen seutukunta 2000-2013 maaliskuu

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lähteet

Alueelliset kehitysnäkymät 2/2013, Etelä-Savo. TEM:n ja ELY-keskusten julkaisuja.

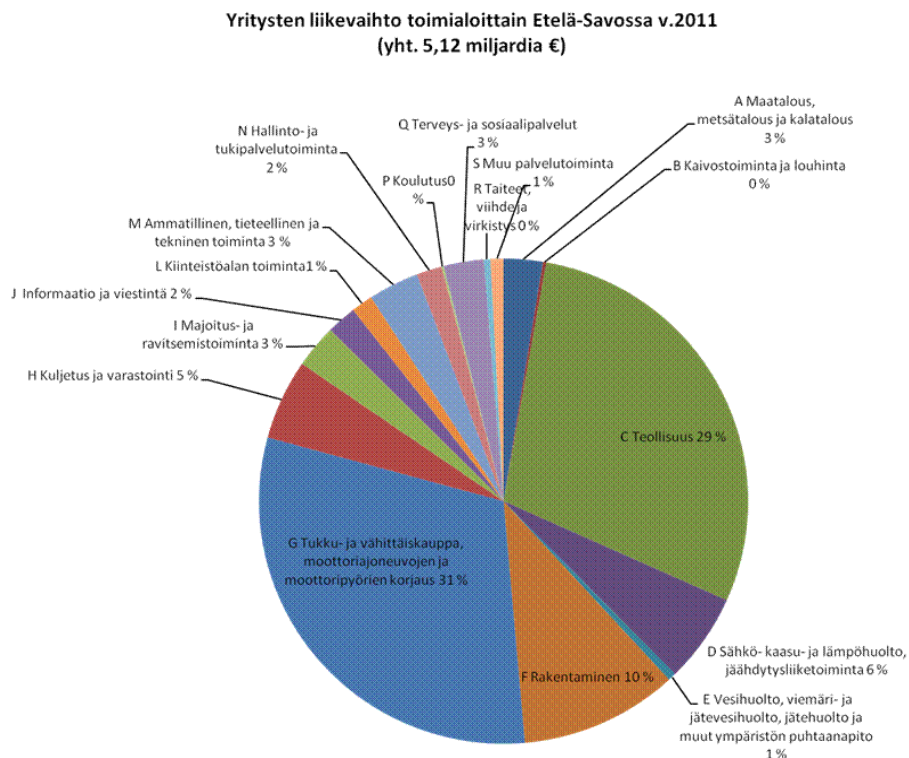
Elintarviketeollisuus. TEM toimialaraportti 3/2012. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja.

Lahtinen, Antti (2013) Etelä-Savon yritysten kansainvälistymisen tila. Etelä-Savon ELY-keskuksen infolehtinen.

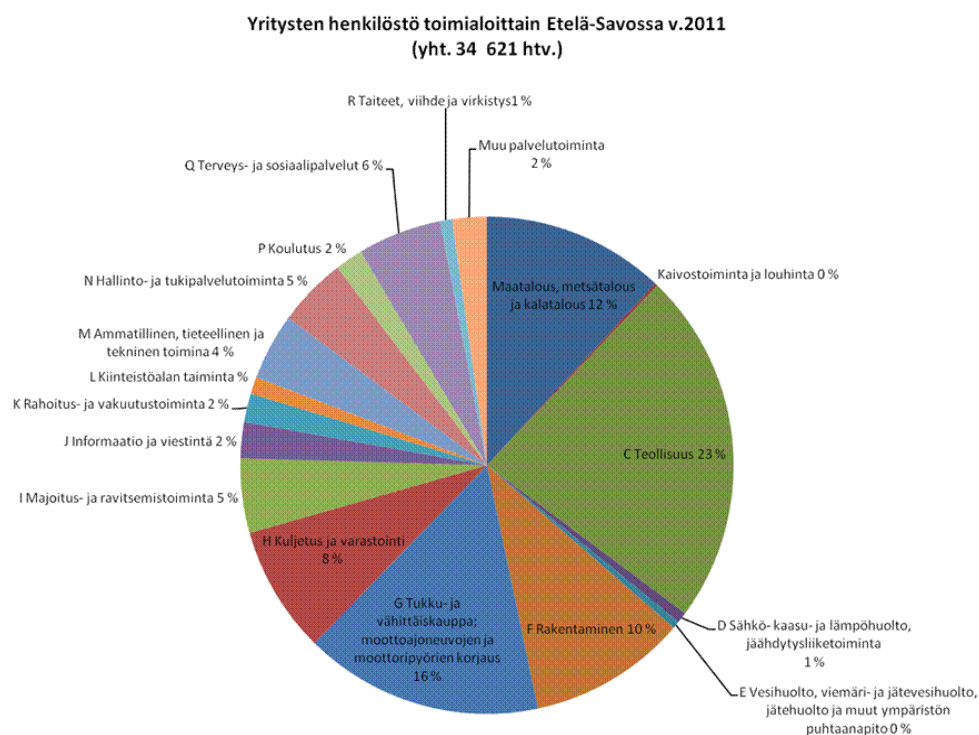
Sosiaali- ja terveyspalvelut. TEM toimialaraportti 5/2012. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja.

Liitteet

Liite 1. Yritysten liikevaihdon ja henkilöstön jakautuminen toimialoittain Etelä-Savossa

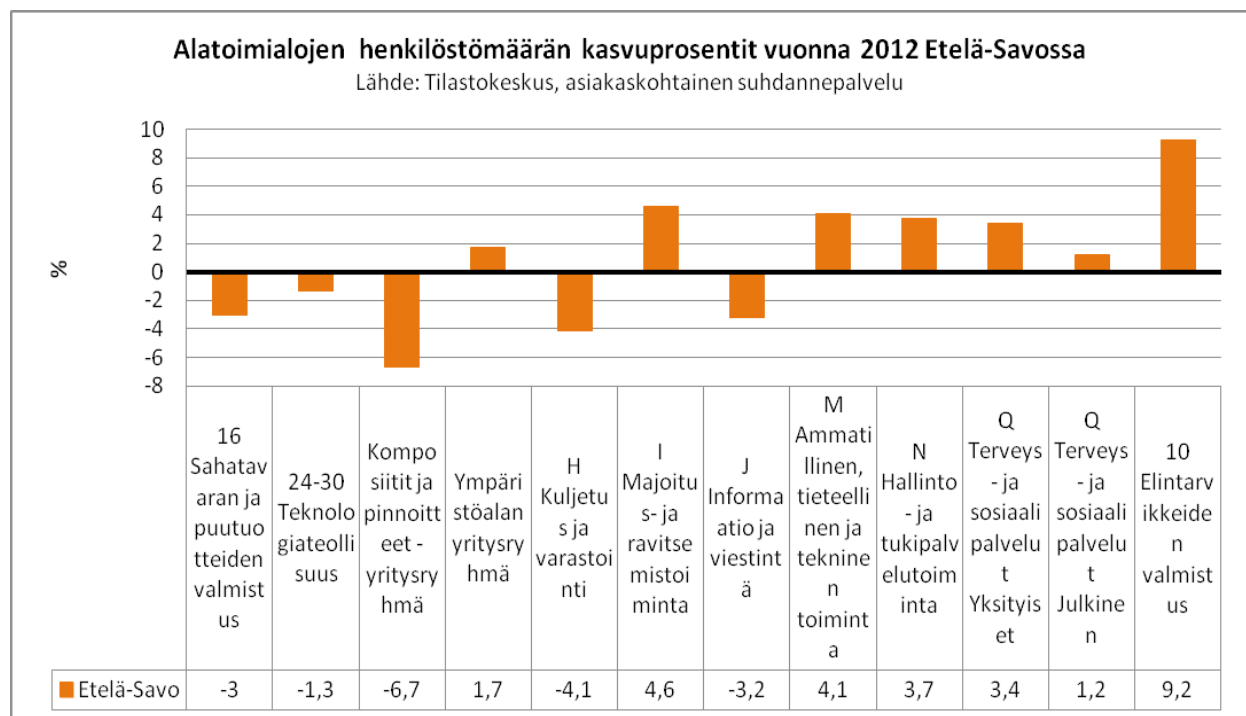
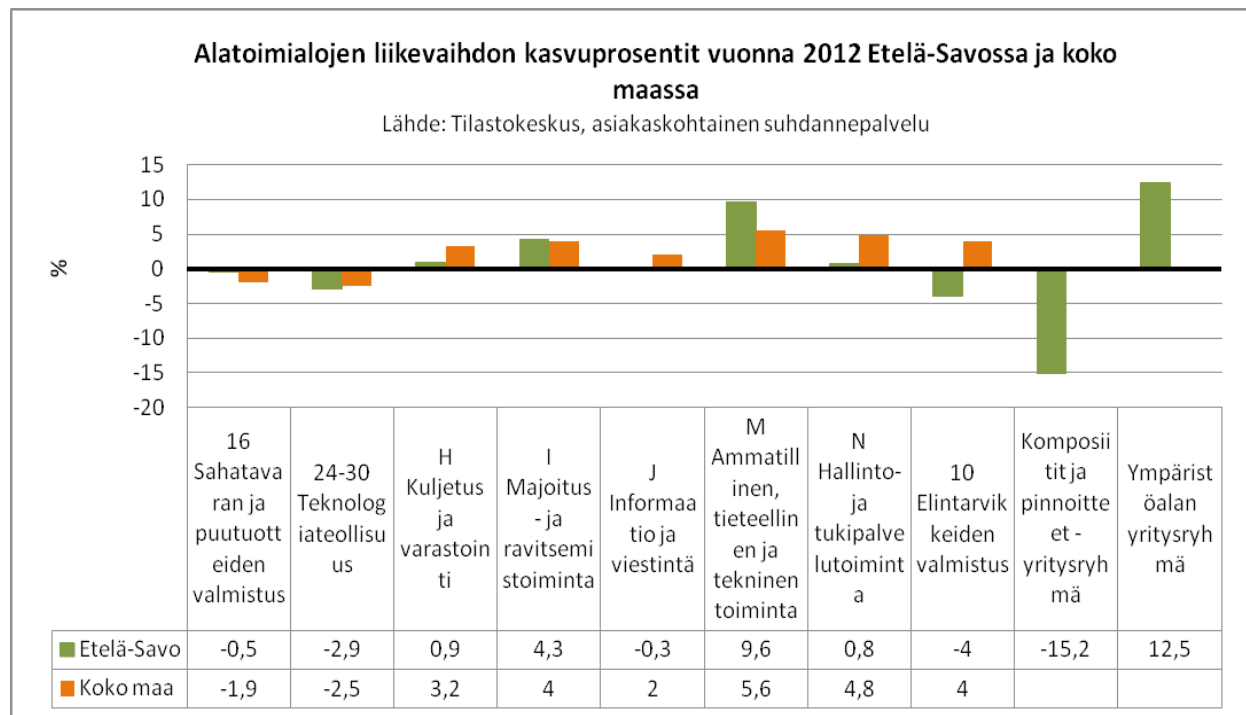

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Liite 2. Yritysten liikevaihdon ja henkilöstön kasvuprosentit alatoimialoilla*vuonna 2012 koko Etelä-Savossa ja koko maassa

Liite 3. Aineistossa käytetyt käsitteet

Tuoteseloste

Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamat kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Perusvuotena käytetään vuotta 2005 (2005=100) joulukuun 2012 loppuun ulottuvissa tiedoissa. Indeksisarjoissa siirrytään käyttämään perusvuotta 2010 (2010=100) tammikuun 2013 tiedoista alkaen. Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokonaisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Indeksien laskenta perustuu muutosestimointiin ja laskennassa käytetään ns. paneelimenetelmää. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Aineisto kattaa myös aloittaneet ja lopettaneet yritykset.

Käsitteet

Alkuperäinen indeksi sisältää kaiken kuukausittaisen vaihtelun toimialalla. Alkuperäisen indeksin lisäksi lasketaan myös kausitasoitettut ja trendisarjat.

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin ei-taloudellinen ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat.

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja sopii hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Kausitasoitettu sarjasta voi laskea myös muutosprosentteja, joissa helmikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2011 eli edelliseen kuukauteen. Tällöin on kuitenkin suositeltavaa käyttää kolmen kuukauden liukuvaa keskiarvoa (=kolme kuukautta lasketaan yhteen sekä tarkasteltavasta jaksosta, että vertailujaksosta) kausitasoitusta sarjasta, sillä se antaa selkeämmän kuvan suhdannekäänteistä.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdesta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä. Liikevaihdon tavoin vientiin ei sisällytetä arvonlisäveroa.

Rakennetiedot

Rakennetiedot sisältävät toimeksiantoon sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, kuvattavasta muuttujasta riippuen liikevaihdon, viennin tai palkkasumman vuositasen absoluuttisen luvun euroina tai vuositasen yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan uusimmalta Tilastokeskuksen yritys- ja julkisyhteisörekisterin vuositilaston julkaisuvuodelta. Euromääräisten liikevaihto- ja henkilöstömäärätietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Palkkasumman ja viennin vuositiedot muodostetaan verohallinnon kausiveroaineistosta, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaista tietoa palkkasummasta eikä viennin määrästä.

Tietojen revisoituminen

Revisio tarkoittaa tietojen tarkistumista. Tietojen tarkentuminen johtuu esimerkiksi laskentaan käytettävissä olevan aineiston muutoksista tai saaduista uusista tiedoista. Uusimman kuukauden osalta verohallinnon kausiveroaineiston kattavuus on liikevaihdolla mitattuna noin 95-98 prosenttia. Kausiveroaineisto kertyy 12 kuukauden ajan, jolloin yritykset voivat myös ilmoittaa muutoksia aikaisemmin ilmoittamiinsa tietoihin. Myös Yritys- ja toimipaikkarekisterin vuositiedot päivittyvät 2-12 kuukauden viiveellä tarkasteltavan ajankohdan päättymisestä. Yritysjärjestelyt, yritysten toimipaikkarakenteen muutokset, toimialojen muutokset ja yritysten aloittamiset sekä lopettamiset aiheuttavat myös tarkentumista tietoihin.

Tietojen tarkentumisesta johtuen tietoja julkaistaessa on hyvä mainita minkä ajankohdan tiedot tarkentuvat ja mihin ajankohtaan asti.

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Liite 4. TOL- 2008 toimialaluokitus kaksinumerotasolla katsauksessa esitettyjen toimialojen osalta

C Teollisuus

- 10 Elintarvikkeiden valmistus
- 11 Juomien valmistus
- 12 Tupakkatuotteiden valmistus
- 13 Tekstiilien valmistus
- 14 Vaatteiden valmistus
- 15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus
- 16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus
- 17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus
- 18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen
- 19 Koksen ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus
- 20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus
- 21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus
- 22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus
- 23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
- 24 Metallien jalostus
- 25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)
- 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus
- 27 Sähkölaitteiden valmistus
- 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus
- 29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus
- 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus
- 31 Huonekalujen valmistus
- 32 Muu valmistus
- 33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus

F Rakentaminen

- 41 Talonrakentaminen
- 42 Maa- ja vesirakentaminen
- 43 Erikoistunut rakennustoiminta

G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus

- 45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
- 46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
- 47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)

H Kuljetus ja varastointi

49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus

50 Vesiliikenne

51 Ilmaliikenne

52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta

53 Posti- ja kuriiritoiminta

I Majoitus- ja ravitsemistoiminta

55 Majoitus

56 Ravitsemistoiminta

J Informaatio ja viestintä

58 Kustannustoiminta

59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen

60 Radio- ja televisiotoiminta

61 Televiestintä

62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta

63 Tietopalvelutoiminta

M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta

69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut

70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi

71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi

72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen

73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus

74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle

75 Eläinlääkintäpalvelut

N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta

77 Vuokraus- ja leasingtoiminta

78 Työllistämistoiminta

79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut

80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut

81 Kiinteistön- ja maisemanhoito

82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle

Q Terveys- ja sosiaalipalvelut

86 Terveyspalvelut

87 Sosiaalihuollon laitospalvelut

88 Sosiaalihuollon avopalvelut

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 84 / 2013					
Vastuualue Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri					
Tekijät Hanna Kautiainen Anne Kokkonen		Julkaisu-aika Syyskuu 2013			
		Kustantaja /Julkaisija Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
		Hankkeen rahoittaja / toimeksiantaja TENHO / ennakointi			
Julkaisun nimi Etelä-Savon aluetaloustarkastus 2013					
<p>Tiivistelmä</p> <p>Etelä-Savon aluetaloustarkastus 2013 esittelee maakunnan tilaa ja viimeaikaista kehitystä. Tarkastus on yksi työkaluista maakunnan kehityksen seurannassa ja tulevaisuuden ennakkoinnissa. Vuosittain laadittavan tarkastuksen teossa on hyödynnetty viimeisimpiä saatavilla olevia tilastoaineistoja. Keskeisen osan tarkastuksesta muodostavat Tilastokeskukselta hankitut yritysten liikevaihtoa, vientiä ja henkilöstömäärän kehitystä kuvaavat indeksisarjat Etelä-Savon maakunnan kannalta keskeisiltä toimialoilta ja yritysryhmistä. Indeksisarjojen tiedot yltyvät vuoden 2013 maaliskuulle saakka. Maakuntatasoisen tiedon ohella tarkastuksessa tarkastellaan henkilöstömäärän ja liikevaihdon kehitystä myös Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan seutukunnissa. Tarkastuksen ovat koonneet Etelä-Savon ELY-keskuksen TENHO-hankkeen ennakointiasiantuntijat.</p> <p>Etelä-Savon kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi vuonna 2012 0,6 prosenttia ja henkilöstömäärä yhden prosentin noudattaen koko maan varsin tasaista trendiä. Maakunnan teollisuustoimialoilla kehitys oli laskusuuntaista edellisvuosien kasvun jälkeen. Vienti kuitenkin kehittyi positiivisesti kasvaen 1,9 prosenttia vuodentakaisesta. Rakennusallalla kehitys oli alavireistä poiketen eniten koko maan trendistä. Myös kaupan alan kasvu taittui. Positiivisinta kehitystä maakunnan taloudessa oli palveluallalla, joiden liikevaihto kasvoi vuositasolla 5,7 prosenttia ja henkilöstömäärä yhden prosentin. Vuonna 2012 valopilkkuja olivat erityisesti matkailualla sekä liike-elämän palvelut.</p>					
<p>Asiasanat (YSA:n mukaan)</p> <p>Etelä-Savo, aluetalous, suhdanteet, ennakointi, aluekehittäminen, tilastot</p>					
ISBN (Painettu)	ISBN (PDF) 978-952-257-856-3	ISSN-L 2242-2846	ISSN (painettu)	ISSN (verkkopainettu) 2242-2854	
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-856-3		Kieli Suomi	Sivumäärä 34
<p>Julkaisun tilaukset</p> <p>Julkaisu on ladattavissa ylläolevista www-osoitteista.</p>					
Kustannuspaikka ja -aika Mikkeli syyskuu 2013			Painotalo		

Etelä-Savon talouden kasvu hidastui vuonna 2012

Etelä-Savon talouskasvu tasaantui vuonna 2012. Maakunnan teollisuustoimialoilla kehitys oli laskusuuntaista edellisen vuoden hyvän kasvun jälkeen. Vienti kehittyi kuitenkin positiivisesti. Rakennusallalla kehitys oli alavireistä. Myös kaupan alan kasvu on taittunut. Positiivisinta kehitystä oli palvelualoilla: maakunnan talouden valopilkkuja olivat erityisesti matkailuala sekä liike-elämän palvelut.

Etelä-Savon aluetalousskatse 2013 esittelee maakunnan tilaa ja viimeaikaista kehitystä. Katsaus on yksi työkaluista maakunnan kehityksen seurannassa ja tulevaisuuden ennakkoinnissa. Vuosittain laadittavan katsauksen teossa on hyödynnetty viimeisimpiä saatavilla olevia tilastoaineistoja. Keskeisen osan katsausta muodostavat Tilastokeskuksen tuottamat yritysten liikevaihdon, viennin ja henkilöstömäärän kehitystä kuvaavat indeksisarjat Etelä-Savon kannalta keskeisiltä toimialoilta ja yritysryhmittä. Niiden tiedot yltävät maaliskuulle 2013.

RAPORTTEJA 84 | 2013

ETELÄ-SAVON ALUETALOUSSKATSE 2013

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-856-3 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854

URN:ISBN:978-952-257-856-3

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto